

EMEK YAYINLARI

DEMBİR DERGİSİ

Derleyen
Özkan Günal _ Emine Aytül Erol

Editör
Özkan Günal

Tasarım
Özkan Günal

SAYI-9
Eylül 2015

Kurban

EMEK YAYINEVİ
Reyhan Mah. Cumhuriyet Cad. Doruk İşh. No: 150 D:1B/38
Osmangazi BURSA
Tel : 0(224) 241 03 22

info@emekyayinevi.com
www.emekyayinevi.com

©2015 Emek Yayınevi
Eserin tüm yayın hakları Emek Yayınevi'ne aittir.
Yazılı izin olmadan kısmen veya tamamen hiçbir yolla kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Ücretsizdir, parayla satılmaz.

EDİTÖRDEN

Ey Kamil'an, Ey Arif'an, Ey Aşık'an, Ey Derviş'an, Ey Sadık'an, Ey Muhib'ban.

Bu dergi Namı Damperli Halil İbrahim Bakı Hz'nin gönlünden, gönlümüze ektiği mana zevklerinin, yine O'nun hizmetiyle yeşerip zuhura gelişindeki anlatımları içermektedir. Dergimizin dokuzuncu sayısının konusu, **Kurban...**

Sayfa 4

Kurban ibadeti avam mesafesinde kısaca, bir yaşını geçmiş bir koçun kurban bayramı sabahı bayram namazından sonra kesilip kendimize kalan kısmıyla kavurma yapıp yenmesi ve dağıtılacak kısımlarının konu komşuya dağıtılmasıyla gerçekleşen bir ibadettir. Bu oluşum tamamlandığında avam "Tamam, ben kurban ibadetini yaptım" der. Oysa kendimize sormalıyız "Allah'ın beni insan olarak yaratmasıyla benden istediği kurban ibadeti bu mu?" Yüce Mevla Hacc suresi 37 ayetinde,

İÇİNDEKİLER

AYIN KONUSU

Kurban...

Sayfa 6

Önce Kur'an'ın ruhuyla tanışacaksınız!

Zahiren içinde bulunduğumuz şu kurban günleri ne anlatıyor bize acaba? Katliam yapılmış, onun yerine para verilmiş, şart mıymış kan akıtmak. Geçelim bunları...

Bunlar hep akıl pazarının sözleridir. "Horoz kessem olur mu?" diyen var alay eder gibi. Bunlar, gerçekte iman zafiyeti olan kişilerin söyleyeceği sözlerdir. Bu sözlerde iman yok. "Melamiler çok kolayını bulmuşlar, kurban buna işaret, şu buna işaret derler" denir. Hayır, bu kadar ucuz değil. Hz İbrahim ve Hz İsmail hadisinde olup bitenin ne olduğunu kavrayan, onun vahametini gören hangi horozdan bahsedecek. O iman boyutuna giremediyse felsefe yapacak. Hiç aslı astarı olmayan sözler söyleyecek. Neden mi? O, Nemrut'un yakıtı ateşten kurtulan, selamete çıkan Hz İbrahim...

AYIN RÖPORTAJI

Dembir: Sayfa 11

Dergimizin Eylül ayı konusu "Kurban". Kurban öyle bir ibadettir ki, bütün insanların biraz empatiyle derinden etkilenebileceği bir tarihi başlangıca sahiptir. Toplumun temel taşı olarak ifade edilen çekirdek ailenin hep birlikte yaşadığı ve idraklere sunduğu bir teslimiyet numunesi. Baba, anne ve çocuk... İstisnasız her biri tam teslimiyet içerisinde. Hz İsmail için Hak katından indirilen Koç ve o aşamaya kadarki yaşananlarla, en temelde Allah idraklere neyi sunmak istemiştir efendim?

UMMANIN ÇOCUKLARI

Yusuf Yörüger, 3,5 yaşında.

Dembir: Yusuf, bayram nedir? Sayfa 19
Yusuf: Bayrak sallamak demektir.
Dembir: Kurban bayramını biliyor musun?
Yusuf: Evet, kurbağalar zıplıyorlar.
Dembir: Bayramlarda neden yeni kıyafetler alınıyor?
Yusuf: Giyelim diye. Yeni şeyler giymek lazım.

KURBAN Sayfa 17

Kelimelerin, hakikatçe anlamını ve değerini bildirmekte aceze düştüğü Allah'ın Resulü ve kulu olan Hazreti Muhammed'e salat-u selam olsun.
Ehl-i Beytine, gerçek imamlara ve ümmet olma şuurunda olan âşuklarına selam olsun.
Bizi gerçeğe, hakikate, doğruya, güzele, insanlığa (EL-HAKK) kılavuzlayan Rabbimize Hamd olsun.
Bizi kendisine Dost kılacak olan Dostu ile dost eden Rabbimize Hamd olsun.
Bu idraki taşıyan kabı (GÖNÜL) oluşturan Rabbimize Hamd olsun.
Bizi bize bırakmayan Rabbimize Hamd olsun.

Mısri Niyazi Hz İrfan Sofraları

Atmış Birinci Sofra Sayfa 22

Bismillahirrahmanirrahim.

Ehl-i Hal dilinden Kevsir Suresi'nin tefsiri hakkındadır.

"Biz sana Kevsiri verdik, Rabbin için namaz kıl ve kurban kes. Muhakkak senin düşmanın ebterdir."

İnna'nın aslı innenadır. Kelimede üç nun toplanınca kısaltmak için birisi kaldırılmıştır. Kur'an'da aslı üzerine innena şeklinde de gelmiştir. Mesela Maide suresi 111 ayetinde,

MAKALE Sayfa 24

İMAM MUHAMMED TAKİ HZ.

Dokuzuncu imam olan Hz. İmam Muhammed Taki Hicret'in 195 yılında Recep ayının onuncu gününde Medine-i Münevvere'ye dünyaya gelmişlerdir. Hz. İmam Muhammed Taki, babaları Hz. İmam Ali Rıza Hakk'a kavuştuklarında Sekiz yaşındaydı. Anneleri Sebika hanım'dır. 8 yaşında İmame gelen İmam Muhammed Taki hakkında 12 İmanın sekizincisi olan babası İmam Rıza şöyle demiştir: "Biz Ehl-i Beyt, küçüklerimiz büyüklerimize birbiri ardı sıra gelecek şekilde

BİTİM

Değerli okuyucu,

Emek Yayınevi, Dembir dergisinin dokuzuncu sayısını okuduğunuz için emeği geçenler olarak hepimize çok teşekkür ederiz. Umarız okuduklarınızın Kurban'a olan bakışınıza katkısı olmuştur.

Kurban, kendi dışımızda bir canlıyı Hakikat için feda etmek değildir. Bu yardımlaşma ve paylaşım adına birlik, beraberlik adına, sosyalleşme adına yapılan ama temsil ettiği hakikate kapı olan uygulamadır ve şarttır lakin aslı istenilen kendiliğimizi feda etmektir. Bizler iman yolunda nefsimiz için taviz veriyorsak Allah'tan uzaklaşırız. Kurban, kurbiyet demektir ki yakınlık anlamına gelir. Nefsimiz için yaparken Allah'tan uzaklaşırken yakınlık gerçekleşmez. Fedakarlık Allah için olmaktır nefis için değil. İşte asıl kurban edilecek nefsin ilahlığıdır ki Allah'a yakınlık gerçekleşsin. Bize yaşamlarıyla Hakikatte kurbanın ne olduğunu şahadet şerbeti içerek gösteren Ehl-i Beyt efendilerimiz rehberimiz olsunlar.

Sayfa 40

ALINTI BÖLÜMÜ Sayfa 37

Susma, dudaklarına vurduğun kilit açılış diye parladım kendimi. Suskunluğuna eş değer zindan yok, karanlıkta koyma beni kaçırıp gözlerini. Bir gülüşüne feda ettim kendimi, mahrum bırakıp heba etme beni.

SEVGİYE DAİR

**Namı Damperli,
Halil İbrahim Baki Hazretleri**

Âşıklık yolundaki tüm canlara selam olsun...

***Sevmenin adı Mecnun Sevilmenin adı Leyla'ysa,
Gönülleri birleştiren Muhabbet-i sevdaysa,
Takdir eden Mevla'ysa, Cümle cihan var oldu
Aşk-u sevdayı meşk için.***

EDİR ÖRDEN

Ey Kamil'an, Ey Arif'an, Ey Aşık'an, Ey Derviş'an, Ey Sadık'an, Ey Muhib'ban.

Bu dergi Namı Damperli Halil İbrahim Baki Hz'nin gönlünden, gönlümüze ektiği mana zevklerinin, yine O'nun hizmetiyle yeşerip zuhura gelişindeki anlatımları içermektedir. Dergimizin dokuzuncu sayısının konusu, **Kurban...**

Kurban ibadeti avam mesafesinde kısaca, bir yaşını geçmiş bir koçun kurban bayramı sabahı bayram namazından sonra kesilip kendimize kalan kısmıyla kavurma yapılıp yenmesi ve dağıtılacak kısımlarının konu komşuya dağıtılmasıyla gerçekleşen bir ibadettir. Bu oluşum tamamlandığında avam *"Tamam, ben kurban ibadetini yaptım"* der. Oysa kendimize sormalıyız *"Allah'ın beni insan olarak yaratmasıyla benden istediği kurban ibadeti bu mu?"* Yüce Mevla Hacc suresi 37 ayetinde,

"Onların etleri ve kanları asla Allah'a ulaşmaz. Fakat O'na sizin, Allah'a karşı gelmekten sakınmanız ulaşır. Böylece onları sizin hizmetinize verdi ki, size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah'ı büyük tanıyasınız. İyilik edenleri müjdele."

denilerek bizlere bu gerçek vurgulanmaktadır. Biz sadece kurbanın Koç kısmında kalıp yaşantımızda ilah olarak nefsimize secde etmeye devam edersek, yaptığımız Allah için değil nefsimiz için yapılan olarak kalacaktır. Nefsimiz için namaz kılmak, nefsimiz için oruç tutmak, nefsimiz için hacca gitmek, nefsimiz için kurban kesmek...

Nefsimiz için yapılan her şey bizi aslımızdan uzaklaştırır. İnsanın yaptıkları nefsi için değil Allah için olmalıdır ki Allah için yapılanlarda bizzat Allah'ın kendisi ispat olur. Allah'ın ispat olduğu yerde ispata gelişi bizim Allah'ın tecellisi olduğumuz gerçeğine ermemizdir. İşte farz olan yakınlık budur. İnsanın kendi varlığının aslını tanıyarak kendisiyle aslı arasına girenleri, aslına ermek için feda ederek aslına yaklaşması.

Şimdi, bu hakikatin gerçekleşmesi ancak uzaklaştığımız yoldan tekrar geri dönüp ilerlemeye devam etmekle gerçekleşir. Bizler nasıl uzaklaşmıştık yakın olmamız gereken hakikatten? Yaşamsallığımızda varlığımız dediğimiz tecelliye tecelli edenden ayırıp, varlığı yani kendimizi nefisten ibaret zannederek, nefsimizi ilah yapıp, nefsimiz için yaşayarak. Yaptığımız işlerde, sıfatlarımızda ve vücudumuzda nefsimizi görerek. Buna şirk olan anlayışı sonradan giyinmekte denir ki bu sebeple varlık iddiasından soyunmakla aslımıza dönmüş oluruz. Nefsini ilah görme, ilahı nefsinden gör... Kevser suresi 2 ayette Mevla,

"O halde Rabbin için namaz kıl ve kurban kes."

Diyerek bunu anlatırken namaz kılmayı kurban kesmenin önceliği yapmaktadır. Namaz kılmak, nefsin için değil Allah için yaşamak olup, kurban kesebilir hale gelmektir.

Bizlere Hakikat kurbanının en güzel örneğini Şehadet şerbeti içen Ehlibeyt efendilerimiz göstermektedir. İçinde bulunduğumuz Eylül ayında,

12 Eylül, İmam Muhammed Taki Hz'nin şehadet tarihidir.

21 Eylül, İmam Muhammed Bakır Hz'nin şehadet tarihidir.

Rabbim bizlere, gösterdikleri yoldan yürüyüp şehadet şerbeti içenlerden olmayı nasip etsin.

Aşk u niyazlarımla.

Aşk bayramına erdim
Aklımı kurban ettim.
Benliğimden de geçtim
Mübarek oldu şimdi.

Nefsimi zikretmekten
Sevmekten işitmekten.
Kesildim, ben görmekten
Mübarek oldu şimdi.

Bağlandı fiillerim
Aktı tüm bildiklerim.
Fena buldu benliğim
Mübarek oldu şimdi.

Fakir **Halil**'e erdi
Görülen aşkın hali.
Taşıyor vuslat zevki
Mübarek oldu şimdi.

AYIN KONUSU

Kurban...

Önce Kur'an'ın ruhuyla tanışacaksın!

Zahiren içinde bulunduğumuz şu kurban günleri ne anlatıyor bize acaba? Katliam yapılmış, onun yerine para verilmiş, şart mıymış kan akıtmak. Geçelim bunları...

Bunlar hep akıl pazarının sözleridir. *"Horoz kessem olur mu?"* diyen var alay eder gibi. Bunlar, gerçekte iman zafiyeti olan kişilerin söyleyeceği sözlerdir. Bu sözlerde iman yok. *"Melamiler çok kolayını bulmuşlar, kurban buna işaret, şu buna işaret derler"* denir. Hayır, bu kadar ucuz değil. Hz İbrahim ve Hz İsmail hadisesinde olup bitenin ne olduğunu kavrayan, onun vahametini gören hangi horozdan bahsedecek. O iman boyutuna giremediyse felsefe yapacak. Hiç aslı astarı olmayan sözler söyleyecek. Neden mi? O, Nemrut'un yakıldığı ateşten kurtulan, selamete çıkan Hz İbrahim...

İmtihanlar bir kat daha artıyor. Şu söyleyeceklerimde herkes kendisini bir gözünün önüne getirsin. Kurban hassasiyetini öyle anlayacaksınız. Özetleyeceğim, gözünüzün önüne getirip oraya kendinizi koyun ama Dede Korkut masalı gibi dinlemeyin.

Hız İbrahim'in seksen sene çocuğu olmuyor. Etrafında herkesin bir çocuğu var, İbrahim mahzun... Allah'a niyaz ediyor *"Benim de bir evladım olsun ya Rabbi"* diye. Allah seksen yaşından sonra bir evlat nasip ediyor. Nasıl sevinmez, havalara uçuyor. Seksen sene evlat hasretiyle yanmışsın, bir tane ihsan oluyor. Onu kucağından indirmiyor. Sırtında taşıyor İsmail'i. Tam onunla oynaşacak, güreşecek, sevişecek çağa geliyor İsmail, bir emri ilahi, *"İsmail ve annesini al Kudüs'ten, götür çöle bırak"* Bu günkü Mekke, Merve sefa tepelerinin yamacına. Hz İbrahim o zaman Kudüs'te.

Daha yeni bulmuş çocuğu. İsmail yedi yaşlarında, bindiriyor develere, çöle... Bir tane ağaç yok, ev yok... Hacer validemiz, *"Ya İbrahim, sen burada bizi bırakıp gideceğini söylüyorsun. Biz bu ıssız çölde ne yaparız? Yiyeceğimiz, suyumuz kısıtlı, bitince ne yer ne içeriz? Sen bizi kime emanet ediyorsun?"* diyor. *"Ben sizi, bizim ve kâinatın rabbi olan Allah'a emanet ediyorum"* diyor. Bırakıyor orada arkasına bakmadan dönüyor. O emri ilahiye uymak, Allah'ın takdir ettiğine şikâyet etmeden Allah eyvallah demek her babayiğide nasip olmamış. O nedenle iman basit, hafif değil, oyuncak hiç değil diyorum sizlere. Yaşanan hadiseler, zezem çıktı, İbrahim de emirle geri döndü oraya. Ve nihayet, *"Ya İbrahim oğlun İsmail'i bize kurban et!"* Tevilini yapma hemen, şu şuna işarettir falan... Bir gör bakalım önce ne olup

bittiğini, Allah'a teslim olmanın ne olduğunu gör önce. Allah'a iman etmenin ne olduğunu... Allah katında samimi ve ihlaslı olmanın ne olduğunu... Sen bunları bir oluştur da sonra ararsın tevilini, bu neye delalet olduğunu. Bir oluştur bakalım şunu, bir görelim.

Ruhuna intikal etmeden, Kur'an'ın ruhuyla tanışmadan, Kur'an'ın ruhuyla bütünleşmeden, burada bu buna işaret, burada şu şuna işaret, burada bunu anlatmak istiyorlar demek çok isabetli olmaz. Önce Kur'an'ın ruhuyla tanışacaksın. Kur'an-ı ruhu oluşturacaksın. Abdülaziz Mecidiye Efendiye, Hamiş Efendi *"Ruh ol oğlum, ruh ol!"* dermiş hep. Bir şeyin özü, bir şeyin hakikati, mutlak değer ve mutlak cevher demektir.

O mutlak olan değer, cevher, o hakikatle tanışmadan bu anlatılan kıssa ve menkıbelerin neye işaret ettiği kavramak, görmek, yerli yerine koymak mümkün değildir.

Kurban hadisesinde gerek Hz İbrahim'in gerekse oğlu İsmail'in ve dahi Hacer validemizin büyük bir imtihanı var. Maldan geçmek kolay yüz keçi ver dese verir, yüz deve ver dese verir. Ama seksen sene çocuk hasretiyle yanmışsın, o seksen seneden sonra Allah bir tane evlat nasip ediyor sana, onu da kurban edeceksin. Yüce Kur'an'ı Kerimde Ankebût suresi 2 ayette Mevla,

“Siz inandım ve iman ettim deyip, başıboş bırakılacağınızı mı zannedersiniz”

diyor ya hayır, başıboş bırakılmayacaksınız. İşte hem üçünün imtihanı hem de gelecek bütün insanlığa bir şey anlatmak içindir bu hadise. Şüpheye ve vehme düşmeden, acaba demeden, hiç itiraz etmeden, “Ya rabbi sana kurban olsun” diyebilmek. İmandaki bu teslimiyeti, imandaki o samimiyeti, o ihlası koy ortaya görelim derler. Hiç tereddüt etmedi, onun kalbi hiç bozulmadı. Üzülmedi mi? Üzüldü. Ama emri ilahi karşısında hiç itiraz etmedi.

İsmail babasını düşünceli görünce, “Ey canım babam, günlerdir seni sıkın, seni üzen nedir söyler misin?” dedi. “Senin, benim ve bu kâinatın rabbi olan Allah buyurdu ki “En çok sevdiğin İsmail'i bize kurban et” Beni günlerdir sıkın budur oğlum, bunu sana bir türlü söyleyemedim” dedi. “Babacığım, benden şüphen mi var ki söyleyemedim. Ya itiraz ederse diye endişe mi duydun, ya kaçmaya kalkarsa diye mi düşündün de söyleyemedim. Rabbimizin emrini yerine getir. Bu baş onun için feda olsun. Asla elin bile titremesin” dedi. İsmail'deki teslimiyete bak!

Saffat suresi 102 ayet.

“Bu oğul, İsmail, babasının tutum ve davranışlarını anlayıp, Onunla çalışabilecek bir olgunluk ve yaşa gelince, babası şöyle dedi: “Yavrucuğum, rüyamda seni kurban ettiğimi gördüm, bir düşün ne dersin? Oğul: “Babacığım” dedi. “Sana emredilen neyse onu yap, inşallah beni her türlü sıkıntıya göğüs gerebilenlerden bulacaksın.”

Biz iman ettik zannı içerisinde toplu iğnemiz zayi olsa kıyameti kopartıyoruz. Kurbanın neye delalet olduğunu bırak, şurayı bir anla hele önce sen! Şu imani ruhu bir oluştur kendinde, cin olmadan şeytan olma derler.

“Hadi öyleyse beraber annene de söyleyelim” dedi. Gittiler, Hacer validemize durumu izah edip “Sen ne diyorsun?” diye sordu. “Rabbimiz bir emri ilahiyle böyle bir şeyi murat ettiyse İsmail feda olsun. Bu

akşam ben onu kınalayacağım, ellerine ayaklarına kına yakacağım, en güzel elbiselerini giydireceğim ve yarın öyle götüreceksin onu” dedi. O gece İsmail'i kınaladı, en güzel elbiselerini giydirdi ve “Sen al götür ben buradan öteye takat getiremem” dedi.

Hız İbrahim İsmail'in elinden tuttu, Mekke'nin dışında bir yere, aşağı yukarı bir kilometre uzaklığa gittiler. Niyet halis, samimiyet, teslimiyet halis...

Şek ve şüphesi yok. Onun emrine uydum, onun her buyruğuna uydum çünkü o kudret sahibidir... İşte bu teslimiyet içerisinde, imani ruh içerisinde, ihlas ile *“Baba belki yüzümü görünce kıyıp bıçağı sürtemezsin, yüzümü ört. Candır tatlıdır belki elim ayağım kıpırdar senin işine mani olurum, ellerimi ve ayaklarımı da bağla”* dedi. Ellerini ayaklarını bağladı, yüzüne de örtü örttü ve Hz İbrahim *“Bismilla hu Allah hu ekber”* tekbiriyle hiç tereddüt etmeden, acaba demeden bıçağı öyle bir sürttü ki evladı, ciğerparesi bir seferde acı duymadan, debelenmeden, rahat gitsin... O sürtmeyele bir manda devrilirdi diyor. Hz İbrahim bedenlen de çok güçlü kuvvetliydi. O bıçağı sürttürdü oğluna... Allah halisane bu niyet karşısında İsmail’i kesilmiş olarak kabul etti. *“Eğer bir nebze şüphe olsaydı kalbinde, bir nebze acaba olsaydı o bıçak İsmail’in başı kesecekti”* diyor. Ateşe girerken bir nebze şüphesi olsaydı yanacaktı dediği gibi. *“Öyle bir imanla, öyle bir teslimiyetle sürttü ki o bıçağı boğazına, kesilmiş olarak kabul edildi Hak katında”* diyor.

Şimdi herkes elini vicdanına koyup kendisini onun yerine bir koysun bakalım. Biz iman için, Allah için ne yapabiliriz?

Halilullah! Kolay olunmuyor. Habibullah! Kolay olunmuyor. Evliyayı kiramı dinliyoruz. Oralara kolay gelmemişler. Nerelerden geçtiler de oralara geldiler. İçte oruç da bunu tarif ediyor, her şey var ama sen o yemeği yiyemezsin. Bir emri ilahinin, Allah’ın muradının özüne girmedikçe, o ruha ulaşmadıkça, oradaki sırrı esrarı keşfetmedikçe o alanda amel etmekte güçlük çekersin. Amel etmekte çekilen güçlüklerin arkasında, oradaki o özü, o cevheri, o hakikati görememek yatıyor.

Kesilmiş olarak kabul ettim, Allah katından gönderilen o koçu kes, hanenekilerle ye bir kısmını, bir kısmını eşine dostuna yedir, bir kısmını da fakir fukaraya dağıt. Ve mükâfat olarak bir bayram... O kurtuluşun, o nefsinden geçişin, candan geçişin neticesinde sana sunulan, iltifat edilen o imkânların değerini anlayarak bayram yapar hale gel. Bir yerden geçmeden bayram yaptırılmazlar. Başkasının namına bayram yapmak kişiye fayda sağlamaz. Sen neyi aştın, neyi geçtin neyi kutluyorsun derler. Özetle bu.

Bu olayın, bu işin ruhu, özü taze tutulup bütün insanlığa aktarılabilmesi için her sene tekrarlanıyor. Bir insan hayatında bir kere kurban keser. Hep taze tutulması için her sene kesiliyor. O gerçek o hakikat, oradaki ruh, teslimiyet, sıddikiyet, Allah’a imanın ne olduğu hep taze tutulup nesilden nesile aktarılсын diye. Bir insanın kurban kesmeden evvel bunların üzerine durması ve kendisine o imanı sergileyenden bir iman çıkartması, kendisini kontrol etmesi gerekir. Ben bu Allah’a imanın neresindeyim, hangi samimiyetinde ya da hangi samimiyetsizlik içerisindeyim demeli. Muhakeme etmeli, muhakeme yeteneği olmayan hayvandır insan değildir zaten. İnsanı hayvandan ayıran özellik, muhakeme yeteneği oluşudur insanda. Kendisini sorgulamayan, yargılamayan bir insan, insan değildir, hayvandır. Başkalarını yargılamakla, başkalarını sorgulamakla, başkalarını muhakeme etmekle ömrünü tüketmiştir. Kendisine

dönüp bir kez bile ben nasıl biriyim diye soramamıştır. Küçülürüm korkusundan. Hasetin, kinin, kibrin dorukta olduğu yerler böyledir. İnsan kendisini masaya yatırıp eksikliğini kusurunu bulmalı. İnsan o zaman tekâmül eder, olgunlaşır, o zaman gerçek manada imana ulaşır. Yoksa birileri hep bizim eksikimizi gösterecek diye beklersek yarım yamalak bir şey olur.

İşte o mülkün sahibi olan Allah’ın kendisine dost ettiği kullar var. Ama nasıl dost oldular acaba onlar. İşte Halil’im dedi. Bakıyoruz hayatına bir sürü imtihanlardan geçmiş. Ona en acı olanı da tattırılmış, evlat...

Bana iman ediyorsan srt bıçağı, yap göreyim diyor. Ateşe atılırken meleklerini gönderiyor. Mancınıkta, ateŐ göge çıkıyor.

- *Ya İbrahim ben yağmur meleğiyim yardım talep ediyorsan yardım edeyim. Nemrut'un ateŐinin üstüne yağmur bulutlarını çevireyim, ateşi sndreyim.*

- *Seni kim gönderdi bana?*

- *Senin, benim ve kâinatın rabbi olan Allah emir verdi.*

- *Rabbim benim ne hal üzere olduğumu biliyor mu?*

- *Tabi ki biliyor.*

- *Şekil aramızdan.*

diyor. İmandaki teslimiyete bak Şimdi. Bu teslimiyeti gösterebilmiŐ olanlar mkfatlandırılmıŐ, Allah katında bir değer olmuş. Bizler hala, o değerleri kendimize bir numune, bir örnek olarak dile getiriyoruz. Hz Niyazi'yi mi örnek alıyorsun kendine; ömrü sürgünden sürgüne geçmiş. Yunus Emre'yi mi değer alıyorsun kendine, hayatını iyi anlamamız lazım. Bunlar Allah katında değer bulmuş, kendilerine Allah değer vermiş, sevgilim dostum demiŐ. Ama bunlar yatıyorlardı da Allah bir gün drtt gel benim dostumsun demedi. O alanda gayret ettiler, hizmet ettiler, fedai can oldular, aŐması gereken ne varsa aŐtılar o yerlere öyle geldiler. Gönül satılmıyor ki alalım cebimize koyalım.

Onlara sunulan imkânı iyi değerlendirdiler, bir gönül oluŐturdular. Birisi Taptuk Emre Hz'nin meydanında o gnl, o aşkı oluŐturdu, birisi Somuncu Baba'nın meydanında o velilik sırrına erdi, Mevlana Őemsi Tebrizi meydanında o gnl o aşkı oluŐturdu. İmkn sunuldu onlara. Ruhun koordinatları verildi, ruh bu koordinatlarda yolculuğuna devam edecek, seyri sefer yapacak. Ruh aslına bu koordinatlarda ulaşacak. Merkez ssnden kalktı, miraç yolculuğu gibi ruh inkiŐaf etmeye baŐladı, belalara sabır, cümle tecelliye sabır göstererek... Hasetten, buğuzdan, kinden, kibirden, nefretten, inattan, tamahtan arınarak pakin pak olarak...

Mevlevilerin siyah cbbeyi çıkartıp beyaz tennureyle dönmeleri gibi pak bembeyaz.

O beyaz tennure ruhu temsil ediyor, dönmek Hak'la Hak için yaşamayı işarettir. Ruhun aslına urucu, ruhun Hakk'a ve hakikate mazhariyeti. Siyah cübbe bedensel alana ait zevkler, anlayıŐlar, yaŐantılar, istekler, talepler, o siyah cbbeyi çıkartıyor. Öyle semaha kavuŐuyor. Semahın bitiminde onu tekrar giyecek ama. Ruhun bedene bağımlı yaŐamdan kendisini kurtarması, azat olması ve ruhun aslına uru etmesi. Koordinatlar o bize bildirilen meratip ve makamlardır. O koordinatlarla ancak hedefe ulaşılır, koordinatlarda ŐaŐırma olursa başka yere gidersin. Slk  tevhit meratip ve makam cihetiyle ruhun aslına kavuŐması, vuslatı, o idrakin inkiŐaf etmesi, o zevkin, o muhabbetin, o neŐenin, o aşkın, o gönülde tecelli etmesi. Maksut olan budur işte, gerçek iman, mutlak iman budur, bunu baŐarmak. Bunu baŐarabilmek için de fedai can olmak gerekir.

Rabbim cümlemizi muvaffak kılsın inşallah, slk tevhitte baŐarılar ihsan etsin inşallah, hak erenler cümlemizin yardımcısı olsun inşallah. Allah eyvallah.

Namı Damperli, Halil İbrahim Baki Hz.

AŞk u Niyazlarımla.

Terki fena olalım
Zevki beka bulalım
Deryalara dalalım
La ilahe illallah

Geçelim cismi candan
Taklit olan imandan
Feyiz alıp bu sırdan
La ilahe illallah

Terk et gayrı sevdayı
İçip bade curası
Kendinde bul Hüda'yı
La ilahe illallah

İste dostun cemalin
Artsın daim kemalin
Kalksın cümle zevalin
La ilahe illallah

Sohbeti sultanı bul
İlmi irfan ile dol
Gerçekte olasın kul
La ilahe illallah

Halil özün uyarsa
Hakk'a daim yalvarsa
Sevdasıyla kavrulsa
La ilahe illallah

AYIN RÖPORTAJI

Dembir:

Dergimizin Eylül ayı konusu “Kurban”. Kurban öyle bir ibadettir ki, bütün insanların biraz empatiyle derinden etkilenebileceği bir tarihi başlangıca sahiptir. Toplumun temel taşı olarak ifade edilen çekirdek ailenin hep birlikte yaşadığı ve idraklere sunduğu bir teslimiyet numunesi. Baba, anne ve çocuk... İstisnasız her biri tam teslimiyet içerisinde. Hz İsmail için Hak katından indirilen Koç ve o aşamaya kadarki yaşananlarla, en temelde Allah idraklere neyi sunmak istemiştir efendim?

Özkan Günal:

Kurban, yaratılanın kendisini yaratana, bir canlıyı boğazlayarak adamasının taşıdığı “Manadır” aslında. Bunu şöyle ifade edebiliriz; sevilen için değerli olan sevenin ona vermiş olduğu hediyenin kendisi değil, o hediyeyle işaret edilen hediyenin verilmiş sebebidir. Kurban da aslı itibarı ile yaratılanın yaratıcısını, kendisinden daha çok sevdiğinin, değer verdiğinin, önemsendiğinin göstergesidir. Buna feragat etmek denilir. Karşılık ve menfaat beklemeden, kendinden bir şeyler verebilmek. Kişi kendisini yaratıcısından daha çok seviyor, kendisine daha çok değer veriyorsa, yaratıcısına adadığı kurban içi boş olmaktan öteye gidemez. Kurbanın Allah’a ulaşması, içinin dolu olmasıyla mümkündür. İşte, içinin dolduracak olan, yaratıcıya kendimizden daha çok değer verip seviyor oluşumuzdur. Kurban ibadeti, Âdem as’dan başlayan ve insanlık var oldukça yerine getirilecek olan bir ibadettir. Allah’ın insanı yaratmasının arkasındaki gayenin yaratılan tarafından anlaşılmalı ve yerine getiriliyor oluşunun göstergesidir. Allah’ın görünürlüğünde kendimizi görmeyi kesmek... Bizim için Allah’tan daha değerli olan her ne var ise ona verdiğimiz değeri kesip değer verme özelliğimizi Allah’a yöneltmektir.

Şimdi, Allah’ın teşbihe çıkışı tenzihliğini hükümsüz bırakmaz bu sebeple Allah insandaki ihtiyaçlığı taşımaz. O yaratılmamıştır, doğurulmamıştır, evveli ve sonu olmayandır, varlığının hiçbir dayanağı ve muhtaçlığı bulunmayandır. O Allah’tır ve Allah olduğu için vardır. Varlığı kendiliğinden daim olandır. İnsanın ihtiyaçlığı vardır. İhtiyaçlık, Allah’ın bilinmeyi istemesinden gelmektedir. İhtiyaç duyduklarımızın tümü yine Allah’a ait özellikler olup onların keşfi Allah’ın bir özelliğinin keşfidir. Yemek yemeli, su içmeli, barınmalı, giyinmelidir. Bunları sağlayabildikleri ise yaşamsallığının devamlılığı için önem arz ettiklerinden, insan için değerlidir. İnsanın kendisi için değerli olanlar, onlara muhtaç olmasındandır. Allah yemek yemez, su içmez, uyumaz, uyuklamaz, hastalanmaz. O halde insanın

kendisindeki bu özelliklerin giderilmesi için gerekli olanları Allah’a adamasının arkasındaki niyete bakmak gerekir. Bu sebeple Cenabı Allah Kur’an’ı kerimde,

“Kurbanlarınızın ne etleri ne de kanları bana ulaşamaz, ancak niyetiniz bana ulaşır” demektedir.

Kurbanın arkasındaki gerçek, “Ya rabbi! İnsan olmam ile bana vermiş olduğun anlama, bilme, sevmeye, fikretme, zikretme, sığınma, muhabbet etme gibi kendine yöneltmesini istediğin bu vasıfları sana yöneltiyorum.

Seninle arama girenleri aradan çıkabilsinler diye sana feda ediyorum. Nefs-i feragat yapıyorum” demektir. Şimdi Hz İbrahim, Hz Hacer validemiz ve Hz İsmail as’a baktığımızda tam olarak bu ifadenin vücutlanmış halini görmekteyiz. Allah’ın kendilerinden istedikleri şeyi Allah’a olan eminlik ve samimiyetleriyle yerine getirmiş olmaları.

Dembir:

Hz İbrahim’in iki tane sıfatı vardır; Halilullah ve Tevhit babası. Bu iki kavramı bize açabilir misiniz efendim?

Özkan Günal:

Halilullah ibaresi Allah’ın dostu demek olup, burada dostun ne demek olduğunu anlamak gerekir. Dost, dostun haliyle hâllenendir. Dost, dostundan her gelene iyi, güzel ve kendisi için en değerli gözüyle bakandır.

Şimdi, kendisinden emin olduğumuz, kendisine güvendiğimiz, sevdiğimiz, şüpheye düşmediğimiz, bize her ne yaparsa ve bizden her ne isterse bunun bizi üzmemek, bize eziyet etmek için değil bizim güzelliğimiz için, iyiliğimiz için olduğuna şeksiz şüphesiz emin olduğumuzdur dost. İşte İbrahim as Nemrut’un kendisine yapmış olduklarının tümüne Nemrut’u görmeyerek, dostundan gelen tecelliler nazarıyla baktığı için rızalık göstermiştir. Kendisine yardım için gelen melekelere *“Nemrut’un kendisine ait varlığı mı var ki Allah’ın dilemediği bir şeyi yapabiliyor olsun?”* diye sorduğunda, meleklerin *“Hayır, bu mümkün değil”* cevabına *“Nemrut şu an bunları yapabiliyorsa, o zaman bu Allah’ın dileğidir. Eğer Allah böyle dileseyse benim kemalatım içindir.”* eminliğinden görmekteyiz. *“Kendine bir dost mu istiyorsun, o zaman dost ol”* sözü bize dostluğun nasıl kurulacağını göstermektedir. İşte, İbrahim as Allah’a olan samimiyeti, eminliği ve teslimiyetiyle Allah’a dost olmuştur. Bu sebeple Halilullahlık ziynetiyle ziynetlenmiştir. Kendisinden şüphe ettiği, güvenmediği, emin olmadığıyla dost olamazsın.

Babaysa, çocuğu olana verilen bir isimdir ki sıfattır. Tevhit babası tevhidin irfaniyetini oluşturmuş olmakla gerçekleşir. İşte bu irfaniyetin oluşabilmesi, irfaniyet sahibiyle arandakileri feda etmekle mümkündür. Şimdi, babanın çocuğu onun batınındayken, onu bir anayla zahire getirir. Bizde de tevhit

irfaniyeti olan, Allah’ın tecellisi olan kendimizde, kendimizden onu bilecek, görecek, işitecek, zikredecek, fikredecek olma özelliğimiz, insan namzedinde yaratılmış olmamız sebebiyle, batınıımızda mevcuttur. Buna, kalp çocuğu denilir. Gerekli olan hizmeti yerine getirerek bu özellikleri gayrılara yöneltmekten kesip Allah’a yönelttiğimizde görmeyen gözümüz görür, işitmeyen kulağımız işitir, fikretmeyen kalbimiz fikreder, zikretmeyen kalbimiz zikreder hale gelince yani kalp çocuğu olan tevhit irfaniyeti doğunca ve o irfaniyetle Allah’ın muhatabı haline gelince, tevhidin babalığına ermiş oluruz. Tevhit babasının nazarında Allah’tan gayrısı olmadığı için o Allah ile sever, Allah ile zikreder, Allah ile fikreder.

İbrahim as’ın İsmail as’ı kurban edişi, İsmail’e olan sevgisini Allah’a yönelterek İsmail’i Allah ile İsmail’den Allah’ı sevmesidir.

Dembir:

Kurban edilme hadisesine kadar olan kısma baktığımızda; Hacer validemizin kucağında bir bebekle çöle bırakılması ve acıkınca bebeğine su bulabilmek için koşuşturması, İsmail as için tepindiği yerden su çıkması, Hz İbrahim'in "İsmail'i kes" emrini alması, yolda giderken İsmail'in önüne üç yerde şeytanın çıkması, İsmail'in bazı uzuvlarının bağlanması, bıçağın kesmemesi ve nihayetinde de Koç indirilmesi tecellilerini görüyoruz. Bu tecelliler hakikatte neyi ifade etmektedir efendim?

Özkan Günal:

Bu yaşanmışlığın talipler için enfüsü yani kendisine ait olan manasını anlayabilmek için Esmalarla zikredilenlerin temsil ettiklerini görmek gerekir. **İbrahim** talibin kendiliğidir, **Hacer** talibin bedenidir, **İsmail** ise mürşide biatıyla doğan idrakidir. Nasıl ki İbrahim'in İsmaili Hacer'den oluştuysa talibin de idraki mürşidine gelip biatıyla oluşmaktadır. Şimdi, İbrahim as'a Hacer ve İsmail'i daha sonra İsmail'le birlikte üzerine Beytullahı inşa edecekleri yere götürülüp bırakılması emredilmişti. Hz İbrahim'in Hacer ve İsmail'i buraya götürüp bıraktığında Hacer validemizin, "Ya İbrahim! Burası yerleşim yeri değil. Burada bizden başka kimse ve yiyecek, içecek hiçbir şey yok. Kime güvenip kimin isteğiyle bizi burada bırakıyorsun?" diye sorduğunda, Hz İbrahim "Bu rabbimin isteği ona güveniyorum" cevabını verince, Hacer validemizin Hz İbrahim'e olan güveni, emniyeti ve teslimiyeti bu oluşuma rıza göstermesini beraberinde getirmiştir.

Bu hadisede, buldukları, yaşadıkları ve her türlü isteklerini yerine getirebildikleri ortamdaki yokluğun olduğu yere hicret edildiğini yani terki dünya olunduğunu görmekteyiz. Alışla gelmiş alışkanlıklar üzerine kurulu, isteklerini elde edebildikleri ortamın kendilerinden terk edilmesi istenilmesi ve isteyene ölünün ölü yıkayıcısına teslim olduğu gibi tam bir teslimiyet gösterilerek rıza gösterilmesi... Talibin, Hakk'a yani kendi aslına ulaşma yolculuğunda, aynı terki dünyayı gerçekleştirilmesi gerekir.

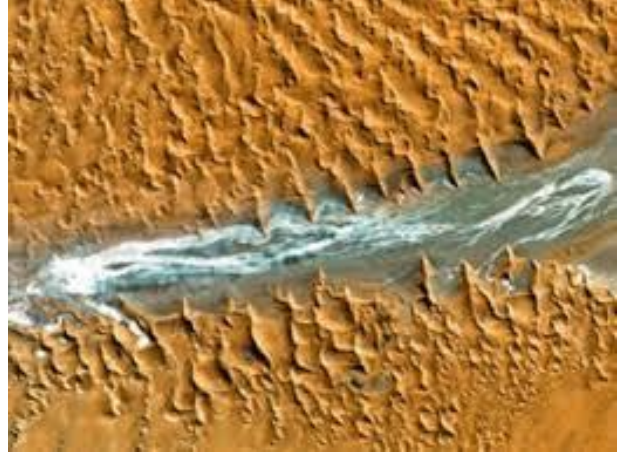
Bu terk nefsinin varlığını oluşturan, nefsin istek ve arzularının yerine getirildiği, nefis için yaşanılan ortamdaki alışkanlıklardan, istek ve arzuların, Hakk'ın rızası olan dervişlik yaşantısına hicret etmesidir. İbrahim Ethem Hz'nin derviş olmak uğruna sarayı ve tahtını terk edişi gibi. Bu terk hicrettir ve İbrahim Ethem Hz Allah adına terk ettikleriyle arasında ki bağı kesmiştir. Nefse göre yokluk olan bulunduğu dervişlik ortamında, salık, telkin olunan zikrullahın hizmetiyle hakikat ilmini talep etmeye başlar. Bu

talep doğrultusunda salık dervişlik ortamlarını dolaşmaya, muhabbetullahı iştirak etmeye, bildirilenleri, anlatılanları kendisinde aramaya başlar. Bu arayış, idrakin hakikatleri keşfetmesini oluşturur.

Salikin idrak cihetiyle yapmış olduğu keşifler Allah'a ulaşmasının aracı iken amaç haline dönüşürse tıpkı Hz İbrahim'in İsmail'e olan sevgisinin Allah'a olan sevgisini perdelemesi gibi, salikin de ilmen yaptığı keşifler, ilminde kalınırsa amaç olur ve hakikati perdeler. Bu perdeler aşılması gereken nurani perdelerdir.

İbrahim as'a benim için İsmail'i kurban et emrinin verilmesi; salike cemali yâre ulaşmak için bu nurani perdelerden geç, bilmiş olmayı kes emri verilmesidir. Bunu şöyle örnekledebiliriz, sevgiliye gitmek için verilen aracı sevmek, o araçla dolaşmış olmaktan keyif almak sevgiliye ulaşmayı perdeler. İşte o zaman bize rahmet olması adına o aracı terk et, o araç seninle benim aramıza girdi, ikilik çıkarttı denilir. Sahiplendiğin şeyi terk etmek yetmez, sahiplenmeyi terk etmek gerekir. Hz İbrahim'in Allah'ın isteğine rıza gösterip çok sevdiği oğlunu kesmeyi kabul etmesi, sevgisini tekrar rabbine yöneltmesindedir.

Yolda üç yerde karşılarına iblisin çıkması; İblis İbrahim'e değil İsmail as'a göründü. Nefsin edinilen bilgileri giyinerek o bilgilerle varlığını devam ettirmek istemesidir. Tahsil edilen her bilgi, bilginin lezzetinde kalınır tecellisine ulaşılmazsa, nefsin de gıdası olur. Bu üç yer fiillerin failinin Allah olduğunu bilmiş olmak, sıfatların mevsufunun Allah olduğunu bilmiş olmak, vücudun mevcudunun Allah olduğunu bilmiş olmaktır. İşte İsmail olan idrak faile ait bilgiler, mevsufa ait bilgiler ve mevcuda ait olan bilgilerle gelişip olgunlaşmıştır. Bunları biliyor, bunları muhabbet ediyor olmak salık için sevilen, değer verilen, hizmet edilen ve en önemlisi varlık giyinilen haline dönüştüğü için bilmiş olmaktan geçmesi istenilmektedir. Geçemezsek yani İsmail'i Allah için kurban etmeye rıza gösteremezsek, bildiğimiz değişmiş ama görüp işittiğimiz değişmemiş olarak kalırız ki başımızı kesmeye geldik iki başlı olduk gittik demektir.

İsmail'in uzuvlarının bağlanması; tafsilat bilgisine olan isteklerinin onu amaçtan uzaklaştırdığının gösterilmesidir. Salık daha çok ilim öğrenmeyi bırakıp, zikre hizmetine ağırlık verdiğinde, İsmail'i bağlamış olur. Salık sahip olduğu bilgiyle kendisini görüp, kendisini var etmeyi keser. Talibin oluşan bu manevi varlığını kesmek istemesi teslimiyetinden vücutlandığı için bıçak olan aşkının kesmemesi, manevi varlığın hakikate ait oluşundandır. Kesilen, manevi varlığın, nefse tabi kılınma isteğidir. Bıçağın kaya olan nefse tabi edilmek isteğini kesmesi ama İsmail'i kesmeyişi bundandır.

İşte salık, idrakinde oluşan hakikat ilmini nefesine tabi kılmaktan kesip, Hakk'a tabi kıldığında fiilin failine, sıfatının mevsufuna, vücudunun mevcuduna şahit olur. Bu şahadet onda kulluk bilincini oluşturur. Salık, nefsinden rabbini bilen müminlerden olur. Artık kendisinde ve bu âlemde sureti değil, o suretle tecellide olanı seyretmeye başlar. İşte bu seyir gökten inen koç olan irfaniyetle gerçekleşir ki koçun kesilip yenilmesi, o irfaniyete tabi olan sıfatların her nereye nazar kılsa Muhammedî nuru görmesi, işitmesi, zikretmesi anlamına gelmektedir.

Dembir:

Hak ve Hakikate, yaşarken vasıl olan bütün Allah dostları beyitlerinde kurban konusuna değinmiştir. Yunus Emre Hazretleri de iki ayrı beyitinde kurban hadisesine,

*

**İsmail'e çaldım bıçak bıçak ana kâr etmedi
Hak beni azat eyledi koçıla kurbândaydum**

*

**Kurban olmayınca İsmail gibi
Kimse için gökten koç indirmeye**

**dizeleriyle dem vurmıştır. Bu beyitlerin kısaca ihtiva ettiği manaları
açabilir misiniz efendim?**

Özkan Günal:

Şimdi, kurban hadisesindeki kesmeyi anlamamız gerekiyor önce.

- **Kurban, nefisle nefis için yaşamayı kesmektir.**

Bizlerin, bu dünyadaki bulunuş hali olan vücudumuz, sıfatlarımız ve fiilerimiz bütünlüğüdür. Bu bütünlük cihetiyle baktığımızda insanla diğer canlı mahlûk birbirinden farklı değildir. Mahlûkun da vücudu vardır. Bu vücutla çalışan sıfatları vardır, canlıdır, kudreti vardır, iradesi vardır, görür, işitir, zikreder ve bunlarla işini işler, insan da öyle. İşte insanı diğer mahlûklardan ayıran yaşamsallıktaki bedeninin taşıdığı nefsaniyettir. Nefsaniyet idrak olup, içeriğinde bilmekliği barındırdığı için vardır. Mahlûklarda nefsaniyetin olmayışı, yaratıcıyı bilme özelliklerinin olmayışıdır.

İnsan bedenselliğiyle beraber sahip olduğu bilme idrakini bedeninden kendisini bilme olarak gördüğünde, buna nefsin emmare boyutunda oluşu diyoruz. İnsanın nefsinden rabbini bilmesi, bilme iradesiyle kendisinden rabbini bilmesidir. Kendisinden kendisini bilmesi, onun şirkidir. Şimdi, nefsiyle nefsi için yaşamak kısmı, kendisini var ederek ikilik çıkartması, kendisini ilah edinmesi ve nefsin talepleri olan dünyalık taleplerle ömrünü harcamasıdır. Bu yaşamın içerisinde, zulmaniyet olduğundan kişi nefsiyle nefsi için dünya taleplerini yerine getirirken, aslında kendisine zulmetmiş olur. İnsan için asıl kesilmesi gereken kendisine yaptığı zulmün kesilmesidir. Bizler bu dünyaya nefsimizle kendimizi var etmek için değil, nefsimizden rabbimizi bilmek için vücutlandık.

- **Kurban, nefisle nefsi görmeyi, işitmeyi, zikretmeyi kesmektir.**

Görmek, işitmek, zikretmek sıfatlarımız olup, sıfatlar bilme idrakine tabidirler. Bilmeyi nefsimizi bilmek için kullanıyorsak, sıfatlarımız nefsimizden yana hizmet ediyor demektir. Nefsin kendisini görmesi, nefsin kendisini işitmesi, nefsin kendisini zikretmesi ortaya çıkar. Bu âlemde gördüğümüz, işittiğimiz, zikrettiğimiz nefsimiz olur. Dikkat edilmesi gereken husus şudur ki, görmeyi kesmiyoruz, görmeyi nefsimizi görmek için kullanmayı kesiyoruz, işitmek ve zikretmek için de böyledir. Bunu yapmanın yolu ise sıfatları nefse tabi olmaktan yani bilme iradesini kendimiz için kullanmaktan alıp, rabbi bilmek için kullanmaya başlamaktır; baktığımız şeyde gördüğümüzün değişmesi denilir. Çünkü değişim bakılında değil görüşümüzde gerçekleşmektedir.

- **Kurban, nefisle nefsi sevmeyi kesmektir.**

Nefsi sevmek, nefsin varlığının sebeplerini sevmektir. Bunlar genel ismiyle zulmani sıfatlar olup kişi nefsin seviyorsa zulmani sıfatları ve o sıfatlar üzere bulunmayı seviyordur. Onun talebi nefsin sevdiği için fani olucu dünyanın fani olucu güzellikleridir. Parayı sevmek, malı mülkü sevmek, kendini sevmek

olarak örnekleyebiliriz. Kişi sevdiğiyle birlikte bulunduğundan sevdiğiyle varlık giyer. Bu sebeple nefsinin sevenlerin varlığı nefsinden rabbini sevenlerin varlığı rabbinden yana tecellidedir. Kesmemiz gereken nefsi sevmek olup sevmeyi rabbe yöneltmektir. Şimdi bu anlatılanların ışığında baktığımızda Yunus Emre Hz'nin,

**İsmail'e çaldım bıçak, bıçak ana kâr etmedi
Hak beni azat eyledi koçıla kurbâdayıdum**

Dizelerinin açılımı şu şekildedir: İsmail, rabbi bilme idraki olup içerisinde ilim, irade, hayat, kudret, görme, işitme, kelam, sevmek, zikir, muhabbet, samimiyet, teslimiyet, sadakat barındırır. Bıçağın İsmail'i kesmemesi, bu vasıfların rabbin kendisini bilmesiyle tecelliye gelişi olduğundandır. Bilmeyi yok etmiyoruz, nefsi bilmeyi kesiyoruz, görmeyi yok etmiyoruz, nefsi görmeyi kesiyoruz, zikretmeyi yok etmiyoruz, nefsi zikretmeyi kesiyoruz. İşte talip bilme idrakini rabbinden yana kullanmaya başladığında, tecelli olan kendisinde rabbini görmeye, rabbini işitmeye, rabbini zikretmeye başlar ki buna Allah'ın kendisini muhabbet edişine, muhatap olmak denilir. İşte,

**Kurban olmayınca İsmail gibi
Kimse için gökten koç indirmeye**

Sözleriyle oluşan bir başka dizelerinde de bu hakikati işaret etmektedir. Çünkü İsmail'in kurban olması, talibin bilme idrakini Rabbine yöneltmesidir. Talip, bilme idrakini rabbine yönelttiğinde, ancak o zaman kendisinden Rabbisini bilenlerden olur ki bu bilme onu Muhammedî irfaniyetle ziynetler. Bunu başaramamış olanlar hiçbir zaman insanlığa ve rabbin rızalığını kazanmış gerçek kulluğa ulaşamayacaklardır.

Dembir: Teşekkür ederiz efendim.

SİZDEN GELENLER

KURBAN

Kelimelerin, hakikatçe anlamını ve değerini bildirmekte acze düştüğü Allah'ın Resulü ve kulu olan Hazreti Muhammed'e salat-u selam olsun. Ehl-i Beytine, gerçek imamlara ve ümmet olma şuuru içinde olan âşıklarına selam olsun. Bizi gerçeğe, hakikate, doğruya, güzele, insanlığa (EL-HAKK) kılavuzlayan Rabbimize Hamd olsun. Bizi kendisine Dost kılacak olan Dostu ile dost eden Rabbimize Hamd olsun. Bu idraki taşıyan kabı (GÖNÜL) oluşturan Rabbimize Hamd olsun. Bizi bize bırakmayan Rabbimize Hamd olsun.

ES-SELAM

SLM kökünden gelen bu kelime; selamet, esenlik, barış, sulh ve salim kılan manalarına gelmektedir. Aynı tarif olunan İSLAM gibi... İnsanın hakikatine, yaratılış gayesine uygun olanı dilemek, amaç edinmek ve bu gaye doğrultusunda yaşam sürmektir gerçekte salat-u selam olsun demek. Selamet Huzurlu olmak, Huzurda olmaktır. Bu huzuru elde etmek, EHLİ olandan Allah'a ulaşacak zikrin tarifini almaktır. Zira "Onların zikirleri bana ulaşmaz" diyen yüce Allah, bir başka ayet-i celilesinde "Kalpler ancak Allah'ın zikri ile mutmain (tatmin-gerçek iç huzuru)bulur." buyurmuştur.

EL-HAMD

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (kendine özel, hususiyet, ona ait olma) Varlığı (azameti, yüceliği, büyüklüğü) kendinden olan (ES-SAMED/EHAD)varlığın mutlak sahibi, var olanın kendisidir

HAMD.

Ef'alinde, sıfatında dahi zatında şeriki olmayan Zat-ı ilahi; Âlemleri yaratmada, malik olmada zahir ve mütecellide ER-RABB sıfatı ile kendini zikretmiştir. Yani; Tüm esmaların (sıfat-özellik, nitelik) sahibi olan ALLAH, âlemlerde RABB ile bilinmek istemiştir.

ER-RABB esması; yaratan, malik, efendi, eğiten, öğreten, besleyen, ıslah eden, yetiştiren, olgunlaştıran... Manalarına gelmekte olup "ÂLEMLERİN RABBİ OLAN" ALLAH ayeti içerisinde daha geniş bir özellik ve

Kavram ile bulunduğunu söylemek daha doğru olur.

Fiili, sıfatı ve vücudu kendimize nispetle, müstakil bir varlık olduğum zan, vehim ve gafleti müşrik, Fail, mevsuf ve mevcut olanın Allah olduğu gerçeğine şahit olmak ise mümin eder insanı.

Her şeye muhtaç ve aciz iken varım iddiasından kurtulup, Gerçek varlık karşısında (varlığı kendinden olan) yok olmaktır

HAMD.

Fena fillah (Allah da yok olma) ilk aşaması, ilk durağı olup, Beka billah (Allah ile var olma) ile devam eden Suluk, insanı insan yapan değerler ile ziynetleyip yaratılış gayesine uygun hale getirir.

İnsanın bu âleme İNSAN olarak gelmekteki gayesini Sultan Halil İbrahim Hazretleri:

Tahsil-i Kemal, seyri cemal olarak özetlemiştir.
Bir insan için Allah ve resulü ile dost olmanın fevkinde
bir değer olması muhaldir.

Bu neden ile Allaha ulaşmayı gaye edinmiş bir meydanın
buldurulması kıyası olmayan ilahi bir lütuf, İhsan ve
ikramdır. Gayesi Allaha ulaşmak olan bir talibe yolu
gösterilir. Yürüyecek olan kendisidir.

Her kim geldiği meydanın değerlerine sıkı yapışır ve bu
değerleri tüm değerlerin üzerinde görürse
Bu değer ile değerlenir. İNSAN olma yolunda adım atmış olur.
Gayreti ve hizmeti ziyade olunca O yolda yürümeye başlar.(Ona da koşarlar.)

Bismillahirrahmanirrahim

İnnâ a'taynâkel Kevser.
Fe salli li rabbike venhar.
İnne şânieke huvel ebter.

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismiyle.
Muhakkak Biz, sana Kevser'i verdik.
Sen de Rabbin için namaz kıl ve kurban kes!
Doğrusu sana kin besleyendir soyu kesik olan!

KEVSER

İlahi sır, hakikat ve cevher olan Kamil Mürşittir. O tüm hazinelerin sahibidir. Yere göğe sığmayan
Allah onda mekân tutmuş, Onu elbisesi yapmıştır kendisine. Yeryüzündeki temsilcisi(kendi ifadesi ile)
Halüfet-ul Rahman kılmıştır. Talibi Hak olan o gönle girmek için bulunmuş, başkada bir gayesi
olmamıştır.

Yunus Emre der hoca
İstersen bin var hacca
Hepsinden iyice
Bir gönüle girmektir.

Namaz Allah'ta olmaktır. Huzur-u Hak'tır. Kendine ait hiçbir değer kalmayın, gayrı ile olan
Tüm bağlarını kes. Kes ki Allah ile olasın.

KURB; Yakınlık, yakın olmak, yakınlık kazanmak...

KURBAN; Allah'ın rızasını kazanmaya sebep olan eylem. Bir maksat uğruna feda olma...

Kıyamazsan başu cana
Uzak dur girme meydana
Bu meydanda nice başlar
Kesilir hiç soran olmaz!

Kurban feda-i can olmaktır. Allah uğruna senin olmayanı
(sahiplendiklerini) vermektir. Dost ile dost olmaktır. Teslim
olmaktır. Euzu ile başlayıp, besmeleye şahit olmaktır.
Allah eyvallah. Hu...

Mahmut Beydüz

UMMANIN ÇOCUKLARI

Yusuf Yörüger 3,5 yaşında.

Dembir: Yusuf, bayram nedir?

Yusuf: Bayrak sallamak demektir.

Dembir: Kurban bayramını biliyor musun?

Yusuf: Evet, kurbağalar zıplıyorlar.

Dembir: Bayramlarda neden yeni kıyafetler alınır?

Yusuf: Giyelim diye. Yeni şeyler giymek lazım.

Asya Yörüger 5,5 yaşında.

Dembir: Asya, bayram nedir?

Asya: Biliyorum, bazen şeker dağıtılıyor, kolonya ikram ediliyor. Bazen çocuk bayramı olur. Kurban bayramı ve ramazan bayramı da var.

Dembir: Peki, sence neden kurban kesiliyor. Allah için mi kesiyoruz?

Asya: Allah'a kesmiyoruz. Kendimize ve herkese kesiyoruz.

Dembir: Sen bayramlarda neler yapıyorsun?

Asya: Ramazan bayramında şekerimi, kurban bayramında yemeğimi paylaşıyorum. Bazı çocukların anneleri ve babaları olmayabilir. Yabancı çocuklarla konuşsam da yemeğimi paylaşmalıyım.

Özlem Tekşen 6 yaşında.

Dembir: Özlem, bayram nedir?

Özlem: Misafir gelince onlara şeker ve kolonya verdiğimiz bir gün.

Dembir: Kurban bayramında ne yapılır?

Özlem: Kurban bayramında Efendibaba'ya gidilir, ilahi söylenir ve Efendibaba bize sohbetler anlatır.

Dembir: Neden kurban kesilir?

Özlem: Galiba özel bir gün olduğu için.

Büyüklerin elini öpmek için.

Dembir: İlkur, bayram nedir?

İlknur: Mutlu olup gülücükler attığımız bir gün.

Dembir: Bayramlarda neler yapılır?

İlknur: Bayramlarda sohbet esnasında sessiz olmalıyız.

Dembir: Neden kurban kesiyoruz?

İlknur: Onu bilmiyorum.

Dembir: Ne kesildiğini biliyor musun peki?

İlknur: Kurbanın ne olduğunu bilmiyorsam onu da bilmiyorumdur.

İlknur Mazak 6,5 yaşında.

Dembir: Melisa bayram nedir?

Melisa Türksün 7 yaşında.

Melisa: Bayramda eğleniriz, hayvan keseriz ve büyüklerimizin ellerini öperiz.

Dembir: Neden kurban keseriz? Allah'la bir ilgisi olabilir mi?

Melisa: Yemek için keseriz ama kurbanı kimin kestğini bilmiyorum. Allah'la ilgili bir şey değildir ama kurbanı Allah yaratmıştır.

Dembir: Ercan, bayram nedir?

Ercan: İnsanlar ve çocukların kutladığı, görüşemeyen insanların görüştüğü güzel bir şeydir.

Dembir: Neden kurban keseriz?

Ercan: O bir adettir.

Dembir: Allah'la bir ilişkisi olabilir mi acaba?

Ercan: Aaa, evet var! Hatırladım! Eskiden kurban olarak çocuk kesilecekti, bu bir peygamber çocuğuydu.

Allah gökten koç indirmiş ve çocuk kesilmemiştir.

Dembir: Allah bu çocuk için neden koç göndermiş olabilir?

Ercan: Çünkü çocuk çok iyi birisiymiş. Peygamber gibiydi.

Dembir: Bayramlarda neden yeni kıyafetler giyilir?

Ercan: Bayramlar özel olduğu için sıradan, günlük kıyafetle gidilmez.

Ercan Günal 8 yaşında.

Dembir: Gülşah bayram nedir?

Gülşah: Geçmişte olan olayların her sene tekrarlanmasıdır.

Dembir: Kurban bayramı nedir?

Gülşah: Hz İbrahim verdiği söz üzerine oğlu İsmail'i Allah'a kurban ediyor ama bıçak kesmiyor. Gökten koç iniyor ve Hz İbrahim oğlu yerine o koçu kesiyor. Hz İsmail babasına teslim olup hiç sorun çıkarmamış, babasını yapmak zorunda olduğu bu olay için hiç üzmemiş.

Dembir: Şen Hz İsmail'in yerinde olsaydın ne

yapardın?

Gülşah: Allah için kurban olmak çok güzel bir şey olurdu. Hemen kabul ederdim.

Dembir: Yaşanan bu hadiseden bizlere çıkan en önemli ders nedir sence?

Gülşah: Allah'a verilen söz her ne olursa olsun tutulmalıdır.

Dembir: Nurullah, bayram nedir?

Nurullah: Önemli bir gün. Her bayramın tarihte, önceden olmuş bir olayı var. Onlara bir isim verilmiş.

Dembir: Neden kurban kesiyoruz?

Nurullah: Peygamber efendimiz kestiği için kesiyoruz.

Dembir: Allah peygamber efendimizden kurban kesmesini neden istemiş olabilir?

Nurullah: Yoksul insanlara yardım olsun diye.

Nurullah Beydüz 13 yaşında.

Mısri Niyazi Hz İrfan Sofraları

Altmış Birinci Sofra

Bismillahirrahmanirrahim.

Ehl-i Hal dilinden Kevser Suresi'nin tefsiri hakkındadır.

“Biz sana Kevseri verdik, Rabbin için namaz kıl ve kurban kes. Muhakkak senin düşmanın ebterdir.”

İnna'nın aslı innenadır. Kelimede üç “nun” toplanınca kısaltmak için birisi kaldırılmıştır. Kur'an'da aslı üzerine innena şeklinde de gelmiştir. Mesela Maide suresi 111 ayetinde,

“Veşhed biennena muslimun. Şahid olun, biz müslümanız.”

Tefsiru'l-Hanefiyye'de de böyledir. Allah Teâla Hazretleri kendi nefsinden cemi lafziyle haber veriyor. Biz diyor. Hâlbuki ki kendisi tektir dengi, ortağı yoktur. Cemi lafzı ile “Allah” isminin, bütün sıfatları içine aldığına işaret ediyor. Cemi lafzı sıfatlara işaretir. Sıfatların çokluğu, zatın birliğine aykırı değildir.

“Ya Muhammed, biz seni, bütün sıfatları cami olan zat isminin mazharı kıldık. Sana mahsus olan Kevser, bu sıfatların birleşiminden yaratılmıştır.”

Şerhu'l-Anka'da şöyle deniyor,

“O, zahirde peygamberlerden sonra gelmiştir ki, onların sonu olsun.” Derin âlimlerden bazıları, *“Sonra gelmiştir ki şeriatı nesh olunmasın”* demişlerdir. Ben derim ki, *“O, dünya neşesinde son idi ki bütün peygamberler O'nun nurunun feyzinden istifade etsinler. Çünkü hepsinin aslı odur. Ötekiler O'nun feridirler. Asl olmasa Fer' olmaz ve o fer'in bir meziyyeti de olmaz. O, büyük babadır.”*

Rivayet ediliyor ki, dört yaşında olan oğlu İbrahim Aleyhisselam vefat ettiği zaman Allah'ın Resulü Efendimiz kederlendi. Müşriklerden biri Hz. Resul Efendimize Kâbe Haremi kapısında rastlamıştı. Hz. Peygamber onunla konuştu. Sonra müşrik, Hareme girdi, Resulullah oradan çıktı. Müşrikler, o müşrike,

“Seninle kapının yanında konuşan kimdi?”

diye sordular. Müşrik, *“O ebter idi.”* diye cevap verdi. Resulullah Efendimiz bunu duyunca çok üzüldü. İşte o sırada bu sure nazil oldu. Allah Teâla buyurdu ki,

“Ya Muhammed, biz sana Kevseri vermiş iken sen nasıl ebter olursun?”

Mısri Dergâhı'nın dıştan görünüşü.

Kevser, Cennette öyle bir nehirdir ki kıyıları altın, çakılları inci mercandır. Suyu, kardan beyaz ve baldan tatlıdır. Ondansın içen, hiç susamaz.

“Kevser, çok hayır demektir”

de denildi. Hakikatte Kevser, bırak Musa'yı, Hızır Aleyhisselam'ın dahi muhtaç bulunduğu İlahi ilimlerdir. Cenabı Hak o ilme, bütün enbiya arasında bizim Peygamberimizi seçmiştir. Yani,

“Sen nasıl ebter olursun ki, ümmetin, senin manevi evlatlarındır? Geçmiş bütün peygamberler, Âdem’den ta son peygambere kadar hepsi sana ümmet olmuşlardır. Sen onların büyük babasıdır. Âdem, cisimlerin babasıdır, sen, ruhların babasıdır. Ruhani neş’e (çağ) da sen, hepsinden öncesin. O halde Rabbin için namaz kıl ve kurban kes. Biz enbiya arasında Kevser için seni seçtik. Binaenaleyh, bütün vakitlerini namaza vermeli, her vakit Rabbine yönelmeli, Allah’tan başka her şeyden ehil, evlat ve sair bağlardan ve engellerden ilgini kesmeli Cümdan yarışında tek kalmalısın.”

Hız. Peygamber Aleyhisselatü Vesselam Efendimiz buyurmuştur,

“İşte Cümdan. Müferridler, ileri geçtiler.”

Cümdan, Medine’de yüksek bir dağdır. Resulullah Efendimiz bu sözüyle şuna işaret etmektedir, hiç kimse dünyevi alakalardan ilgisini keserek tek kalmadıkça, onu geçemez. Bunun iç manası ehlinden değil, fakat ehli olmayandan gizlidir. Allah bizi ve sizi ona ehil olanlardan eylesin.

Denildi ki, bunun manası,

“Kurban bayramını kıl, deve kes ve enbiya arasında Kevser’i sana veren, seni bütün ümmetinin babası kılan Allah’a şükret. Ebter, sana buğuz edendir. Zira onun nesli kesilecek, o, unutulup gidecektir.””

Kevser Suresinde çocuğunu kaybeden yahut fakir düşen kimse için büyük müjde vardır. Çünkü bu zat, çocuğunun fevtinden ya da fakrından dolayı Resulullah Aleyhisselatü Vesselam Efendimize intisabetmiş olur. Ayette kurban kesmeye gücü yetmeyen fakirler için teselli vardır. Çünkü Cenabı Hak onlar için kudret eliyle kurban kesmiş, onları fakir kılmıştır. Zira maksat, dünyevi alakaları tamamen kesmek ve tamamen Allah’a yönelmektir. Allah Teâla herkesi istemez. Allah ancak kullarından dilediğini ister. Fakirlik ve çocuğun ölmesi, Allah’ın en büyük ihsanlarındandır. Birinin çocuğu ölürse yahut biri fakir düşerse sevinisin, çünkü eğer Allah onu istemeseydi, çocuğu ölmez yahut fakir düşmezdi. Çocuğunu veya malını Allah’a sattığından dolayı sevinisin.

Mar’ın Bursa’daki dergâhının yıkılmadan önceki hâli

MAKALE

İMAM MUHAMMED TAKİ HZ

Dokuzuncu imam olan Hz. İmam Muhammed Taki Hicret'in 195 yılında Recep ayının onuncu gününde Medine-i Münevvere'de dünyaya gelmişlerdir. Hz. İmam Muhammed Taki, babaları Hz. İmam Ali Rıza Hakk'a kavuştuklarında sekiz yaşındaydı. Anneleri Sebike hanımdır. Sekiz yaşında İmamete gelen İmam Muhammed Taki hakkında 12 İmamın sekizincisi olan babası İmam Rıza şöyle demiştir: *"Biz Ehl-i Beyt, küçüklerimiz büyüklerimize birbiri ardı sıra gelecek şekilde varis olurlar."*

Hz. İmam Muhammed Taki'nin künyeleri "Ebû Cafer'dir. En meşhur lâkapları "Taki" ve "Takıy" dir. " İmam Muhammed Taki" yahut " İmam Muhammed'üt Takiyy'ül Taki" diye de anılırlar.

Hz. İmam Muhammed Taki'nin dört oğlu dört de kızı olmak üzere sekiz evlâdı olmuştur. Soyları, Hz. İmam Ali Naki ve Mûsâ-i Mubarka'dan yürümüştür. Hz. İmam Ali Rıza'dan sonra İmamet, oğulları Hz. İmam Muhammed Taki'ye intikal etmiş, Allah-ü Teâlâ; Hz. Yahya'ya, Hz. İsa'ya nasıl çocukluklarında Peygamberlik ihsan etmişse Hz. İmam Muhammed Taki'ye de küçük yaşta ümmetin İmametini ihsan eylemiştir.

«Kitâb'ül-Mesâil» gibi telifleri bulunan Ahmet bin Muhammed-i Bezanti, İbn'ün-Necâşi'nin kendisine; *"Sahibinden sor; ondan sonra İmam kimdir"* dediğini, Ahmet bin Muhammed-i Bezanti'nin; *"Bunu bende bilmek istiyorum"* deyip Hz. İmam Ali Rıza'dan sordu. Hz. İmam Ali Rıza'nın *"Oğlum'dur"* buyurdıklarını, o vakit henüz oğulları bulunmadığını, bunu da; *"Nasıl oğlumdur diyor, oysa henüz oğlu yok diyebilen kimdir ki"* sözüyle açıklayıp bir oğulları olacağını bildirdiklerini, az bir müddet sonra İmam Ebu Cafer Muhammed'in doğduklarını bildiriyor.

Yine naklederler ki; birisi Hz. İmam Ali Rıza'ya sordu, *"Sen, nasıl İmam olabilirsin ki oğlun yok"* dedi. Hz. İmam Ali Rıza, *"Olmayacağını nasıl biliyorsun? Birkaç gün sonra Allah bana öyle bir oğul ihsan edecek ki; gerçeğe bâtilin arasını, onunla ayıracak"* buyurdular.

Muhammed bin Sinan der ki, "Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım, Irak'a hareketlerinden önce kendileriyle buluştum; oğulları Ali'de yanlarındaydı. Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım bana baktılar da; *"Ya Muhammed"* dediler; *"Sakın daralma, bu yıl öyle bir olay meydana gelecek ki!"* Ben, bu söz üzerine; *"Allah, beni sana feda etsin"* dedim; *"Beni derde attın."* Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım, *"Sabret"* buyurdular. Abbas oğullarından Mehdi'yi kast ederek; *"Bu azgına dayan; o bana kötülük edemeyecek, ondan sonraki de (Mehdi'nin oğlu Mûsâ'da) öyle."*

Ben; *"Peki"* dedim; *"Allah beni sana feda etsin, sonra ne olacak?"* Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım buyurdular ki *"Allah, zalimleri sapıklıklarına terk edecek ve dilediğini yapacak."* Ben; *"Neler olacağını"* sorunca da; Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım, oğulları Hz. İmam Ali Rıza'yı kastederek; *"Benden sonra kim bu oğluma zulmeder, İmametini inkâr eyleser bu hususta ısrarda bulunursa, Resulullah'tan sonra Ebû Talip oğlu Ali'nin İmametini inkâr etmiş, ona zulmetmeye razı olmuş gibidir"* buyurdular.

Ben; *"Allah ömür verirse"* dedim; *"Onun hakkını teslim eder, İmametini ikrar eylerim."* Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım, *"Doğru dedin ya Muhammed"* buyurdular; *"Allah ömrünü uzatır; onun hakkını teslim edersen, ondan sonrakinin İmametini de ikrar eylesin."* Ondan sonra *"İmam kim?"* diye sordum.

Hiz. İmam Mûsâ-i Kâzım "Ondan sonra İmam, oğlu Muhammed" buyurdular, Ben; "Razı oldum, teslim oldum" dedim.

Safvan bin Yahya, Hiz. İmam Ali Rıza'ya diyor ki; "Allah sana oğlun Muhammed Taki'yi vermeden önce, bir oğlun olmasını Allah'tan dilemedeydin. Allah ihsan etti gözlerimiz aydınlandı. Allah yokluğunu göstermesin; fakat sana bir hâl olursa kime başvuralım, kime uyalım" dedim. Hiz. İmam Ali Rıza, elleriyle oğlu Muhammed Taki'yi göstererek; "Buna" buyurdular. Ben; "Sana feda olayım" dedim; "Bu daha 3 yaşında bir çocuk." Hiz. İmam Ali Rıza buyurdular ki "Bunun ne zararı var? Hiz. İsa Peygamber olduğu zaman 3 yaşında da değildi."

Hicret'in 204. yılında Halife Me'mûn Bağdat'a gitti. Hiz. İmam Muhammed Taki bu sırada Medine'deydiler. Hiz. İmam Hicri 211. yılına kadar da Medine'de kaldılar. O yıl halife Me'mûn, Hiz. İmam Muhammed Taki'yi Bağdat'a çağırtdı. Hiz. İmam o sırada on beş yaşlarındaydı. Me'mûn, Hiz. İmam Ali Rıza'yı kendisine damat ettiği gibi, öbür kızını da Hiz. İmam Muhammed Taki'ye vererek onu da kendisine damat edinmek istiyordu. Halife Me'mun'un bu niyeti halk tarafından duyulmuş, Abbas oğulları taraftarlarıncı hoşnutsuzlukla karşılanmıştı. Hiz. İmam Muhammed Taki; Bağdat'ta devlet erkânı, bilginler ve halk tarafından büyük bir törenle karşılandılar. Kendilerine hazırlanan eve yerleştirildiler.

Samıra Kadısı olan ve kadıların kadısı, en büyük rütbeli kadı pâyesine erişmiş bulunan Yahya bin Ekrem; Hiz. İmam Muhammed Taki'nin yaşına bakarak bilgisini, yaşıyla ölçmek gafletinde bulunuyordu. Bu yüzden de Hiz. İmam'a gösterilen saygıyı fazla bulmakta, halk içinde bilgisizliğini meydana koymak için fırsat aramaktaydı. Samıra Kadısı Yahya bin Ekrem, Halife Me'mûn'a; bilginlerin bulunduğu bir mecliste Hiz. İmam Muhammed Taki'nin bilgisinden faydalanmak istediğini arz etti. Me'mûn da bu dileği memnunlukla kabul etti. Bilginlere haber salındı. Kararlaştırılan gün ve vakitte hepsi de bir yere toplandı. Hiz. İmam da orayı şereflendirdiler. Tanışılıp, görüşüldükten sonra Samıra Kadısı Yahya bin Ekrem, Hiz. İmam Muhammed Taki'den; "Hac töreninde İhrama bürünmüş kişinin avlanmasındaki şer'i hükmü" sordu. Hiz. İmam Muhammed Taki,

"Önce ihramda bulunan kişiyi ve kastını bilmek gerek. Erkek mi, kadın mı; avlanılması helâl olan yerde mi avlandı, haram olan yerde mi; kendisi hür mü, köle mi; küçük mü, büyük mü; avlanmanın haram olduğunu biliyor muydu, bilmiyor muydu? Avlanmasında kasıt var mı, yoksa bu iş rastgele mi oldu; onun ilk suçu mu, yoksa bu suçu defalarca işledi mi; pişman olmuş mu, suçunda ısrar ediyor mu? Gece mi avlandı, gündüz mü; ihrama umre için mi girmiş, hac için mi; sonra avlandığı hayvana da bakmak gerek; uçan kuş mu, dört ayaklı hayvanlardan mı; küçük mü, büyük mü? Ona göre hükmedilir"

buyurdular. Samıra Kadısı Yahya bin Ekrem, bu sözler karşısında şaşırdı kaldı. Halife Me'mûn; "İnkâr ettiğiniz kişiyi gördünüz mü?" dedi ve Hiz. İmam'ın bu soruyu cevaplandırdıklarını, ayrıntılı hükümleri bildirmelerini diledi. Hiz. İmam Muhammed Taki buyurdular ki,

"İhrama bürünmüş kişi, avlanmanın helâl olduğu yerde avlanmışsa o av da uçan bir hayvansa, bir kuşsa, büyücekse, avlanana keffâre vaciptir. Allah rızası için bir koyun kurban eder. Avlanmanın haram olduğu yerde avlanmışsa iki koyun kurban etmesi gerektir. Helâl olan yerde küçük bir kuş avlandıysa, suçunun keffâresi, yeni süttten kesilmiş kuzudur. Haremde avlanmışsa o kuzuyu kurban etmekle beraber, bir de avlandığı hayvanın değerini vermesi gerek. Hayvan ehil değilse, mesela yaban eşeğiyse, keffâresi inektir, deve kuşuyrsa bir deve kurban eder.

Bir ceylanı avlamışsa karşılığında bir koyun kurban etmesi gerekir; haremde avlanmışsa keffâresi iki kattır; iki inek, iki deve, iki koyun kurban eder. Bu suçu işleyen Hac için ihrama girmişse kurbanlarını Mina'da, umre için girmişse Mekke'de keser. Bütün bunlarda avlananın, meseleyi bilmesi, bilmemesi aynıdır. Ama bu işi bilerek yapmışsa, yani bu suçu inadına işlemişse, keffâresini yerine getirmekle beraber yine de suçlu kalır; yanılarak işlemişse keffâreyle suçtan kurtulur. Hür olanın kendisi keffâreyi yerine getirir; kulun keffâriyesiye sahibine aittir. Suçu işleyen, çocuksa, uhdesine keffâre düşmez. İhramdayken bu suçu işleyen tövbe ederse, ahiret azabından kurtulmuş olur; ama suçunda ısrar ederse ahiret azabına uğrar.”

Halife Me'mûn, Hz. İmam Muhammed Taki'nin bu izahına karşılık; *“Ne de güzel anlattın ey Ebû Cafer, Allah sana hayırlar versin. Şimdi Yahya'nın sana sorduğu gibi sende ona bir şey sor”* dedi. Samira Kadısı Yahya bin Ekrem: *“Evet”* dedi; *“Sana feda olayım, bilirim cevap veririm, bilmezsem faydalanmış olurum.”* Hz. İmam Muhammed Taki bir soru sordu. Samira Kadısı Yahya bin Ekrem, cevaptan aciz kaldı; *“Vallahi bu soruya cevap veremeyeceğim. Lütfeder, söylersen faydalanırız.”*

Hz. İmam Muhammed Taki, sorduğu sorunun cevabını geniş bir şekilde açıkladı. Bunun üzerine Me'mûn meclistekilere; *“İçinizde”* dedi; *“Bu meseleye, bu şekilde cevap verecek yahut önceki soruyu o tarzda cevaplandıracak birisi var mı?”* Meclistekiler; *“Vallahi yok”* dediler.

Halife Me'mûn; *“Ya”* dedi; *“İşte bu «Ehl-i Beyt», halktan böyle üstün olmuştur; gördünüz işte, bunların yaşları küçük olsa bile, bu olgunluklarına engel olamıyor”* demiştir.

Me'mûn, kızı Ümm'ül Fazl'ı, Hz. İmam Muhammed Taki'ye vermiş muhteşem bir düğün yapılmıştı. Me'mûn Hicri 218. yılında öldü. Me'mûn öldüğünde 48 yaşındaydı. 25 yıl, 5 ay, 13 gün saltanat sürdü. Yerine kardeşi Muhammed Mu'tasım halife oldu. Hz. İmam Muhammed Taki, Ümm'ül Fazl'ı aldıktan sonra onunla Medine'ye döndüler. Hicri 220. yılına kadar Medine-i Münevvere'de kaldılar. Halife Mu'tasım, Hicri 219. yılı sonlarında Hz. İmam Muhammed Taki'yi Bağdat'a davet etti. Bağdat'a giderlerken kendilerine sorulan; *“Feda olayım sana, korkuyorum bir şey olursa senden sonra İmam kimdir?”* dediklerinde; *“Oğlum Ali İmam'dır”* buyurdular.

Hz. İmam Muhammed Taki, Hicri 220. yılında Bağdat'a vardılar. O yılın sonlarına kadar Bağdat'ta kaldılar. Fakat halife Mu'tasım'ın, yanına gidip gelmeleri pek olmuyordu. Uzun yıllar Bağdat'ta kadılıkta

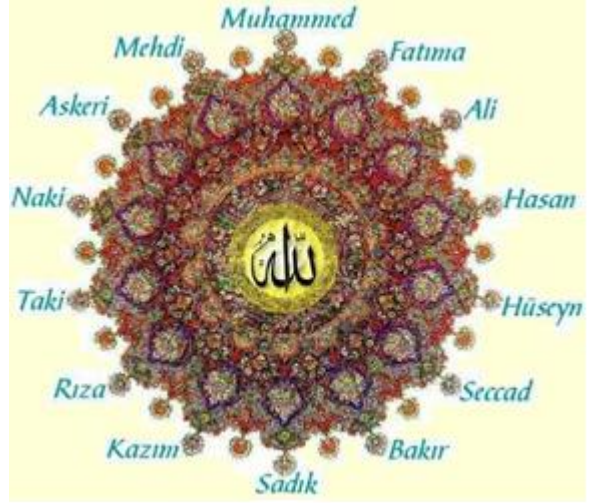

bulunan Ebu Davud, bir gün Halife Mu'tasım'ın yanında, hırsızlık eden ve suçunu itiraf eyleyen bir kişinin sağ elinin bilekten kesilmesi gerektiği hakkında fetva vermiş, mecliste bulunanların bir kısmı bu fetvayı yerinde bulmuşlardı. Bir bölüğüse hırsızın elinin dirsekten kesilmesi gerektiğini ve abdest ayetinde; *“Dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın”* (Mâide 6. âyet) buyrulduğunu, fetvalarına delil getirdiler. Bunun üzerine Mu'tasım, mecliste bulunan Hz. İmam Muhammed Taki'ye; *“Ya Ebû Cafer, sen ne dersin”* diye sordu. Hz. İmam Muhammed Taki cevap vermek istemedilerse de ısrar üzerine;

“Secde yedi uzvun yere konmasıylaadır; Alın, ellerin avuçları, dizler ve ayak parmakları. Allah, Kur'an'ı Kerim'de; “Secde yerleri Allah'a mahsustur” (Cin 18. ayet) buyuruyor. Allah'ın olan uzuv kesilemez. Hırsızın elinin parmakları, eklerinden kesilir, avucu bırakılır.” buyurdular.

Halife Mu'tasım bu izaha şaşırıp kaldı ve Hz. İmam Muhammed Taki'nin buyruğuna uyulmasını emretti. Halkın içinde, fetvasına uyulmayan, Kadı Ebu Davud pek üzüldü; sonradan bunu arkadaşı Zurkan'a anlattı; "Hatta keşke ölseydim de, böyle bu günü görmeseydim" dedi.

Zurkan, birkaç gün sonra halife Mu'tasım'ın yanına gitti ve şöyle dedi, "Müminler emirine öğüt bana vaciptir. Huzurunda fıkıh bilgileri, vezirler, hükümetin ileri gelenleri varken onların yanında, senin hükmünle kadılık mesnedinde bulunan bir kişinin fetvasına uymayıp, İmamet davasıyla ümmeti bölen birisinin fetvasına uymak doğru olmasa gerek; sonra senin hükmünle iş başında olanlar, hükümlerini nasıl yürütebilirler."

Halife Mu'tasım, bu sözleri duyunca pek sıkıldı; "Öğüdünden dolayı Allah sana hayırlar versin" dedi ve konuşmadan dört gün sonra Hz. İmam Muhammed Taki'yi çağırttı, yemek getirtti. Hz. İmam Muhammed Taki, yemeği yediler ve zehirli olduğunu anladılar; hemen kalktılar. Oturmasını dileyen Mu'tasım'a, Hz. İmam Muhammed Taki; "Senin yanından çıkıp gitmem, sana daha hayırlıdır" buyurdular. Kaldıkları yere gittiler ve Hz. İmam Muhammed Taki o gece Hakk'a kavuşmuşlardır.

Hz. İmam Muhammed Taki, Hakk'a kavuştuklarında, Hicri 220. yılı (Milâdi 835) Zilkade ayının 28 günüydü. Ömürlerinin müddeti 25 yaşlarında idi. Hz. İmam Muhammed Taki'nin cenazesinde mübarek naaşları halka gösterilerek, ecelleriyle vefat ettikleri ispat edilmek istenmiştir ki, bu zehirletirilerek şehit edildiklerini göstermektedir sanırız. Bu adet Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım'dan itibaren Abbas oğullarınca rivayet edilen bir âdet olmuştur.

Hz. İmam Muhammed Taki, babaları ve ataları vasıtasıyla Hz. Peygamber'den ve Hz. Emîr'ül-mü'minîn'den rivayetlerde bulunmuşlar, kendilerinden de birçok kişiler rivayet etmişlerdir. Hz. İmam Muhammed Taki, ataları Hz. İmam Mûsâ-i Kâzım'ın yanına defnedilmişlerdir. Türbeleri Kazımiye Bağdat'tadır. Kendilerinden sonra İmamet, oğlu Hz. İmam Ali Naki intikal etmiştir. En doğrusunu Allah bilir.

Vecizelerinin Bir Kısmı.

- Bir kimse senin hislerine ve düşüncelerine uyup da öyle konuşur, doğru yolu sana göstermezse, o kimse sana düşmanlık ediyor demektir.
- Bir kimsenin Allah ile arasında ne olduğunu bilmeden, o kimseye körü körüne düşman olma. O iyi bir kişi ise, zaten sana kötülük etmez. Kötü ise, sadece onun kötü olduğunu bilmen sana yeter.
- Bir sözü dinleyen, ona göre davranan, o söze kulluk ediyor demektir. Sözü söyleyen Allah'tan bahsediyorsa, dinleyen Allah'a kulluk eder, şeytandan bahsediliyorsa, şeytana kulluk eder.
- Eğer kişiye kalben düşmansan, o kişiye hiçbir şekilde kendisinin dostuymuşsun gibi görünme!
- Halkla iyi geçinmeyi bırakan, halkla ilgisini kesen bir kimse, istemediği şeye yaklaşmış olur.
- Kendi hevesine uyan bir insan, düşmanına dilediği şeyi vermiş demektir.
- Kötü kişi ile düşüp kalkmaktan, görüşmekten çekin! O, kılıca benzer. Görünüşü güzeldir; fakat işi çirkindir.

- Yeter derecede bilgisi olmadan bir işe girişen, o işi düzene sokmaz da bir kat daha bozar.
- Zaman giderken, her şeyi yıkar da öyle gider.
- Zulüm yapan, zalime yardım eden ve bu zulme razı olan, bu zulme ortaktır.
- Zalimin adâletle geçen günü, kendisine, mazlumun zulüm gördüğü günden daha ağır gelir.
- Cahiller çoğaldığı için, âlimler garip oldu.
- İhtiyaç sahiplerine iyilik ve yardım yapanlar bu iyiliğe ihtiyaç sahiplerinden daha çok muhtaçtırlar. Çünkü iyilikleri sebebiyle sevaba ve övgüye kavuşurlar. Her kim iyilik yaparsa başta kendine iyilik yapmış olur.
- Kim Allah ü Teâlâ'ya güvenir ve sığınır, insanlar kendisine muhtaç olur. Allah ü Teâlâ'dan korkup, haramlardan sakınan kimseyi Allah'ü Teâlâ insanlara sevdirebilir.
- Dilde güzellik, tatlılık ve akılda olgunluk olmalıdır.
- İffetli olmak fakirliğin, şükür belânın, tevazuu üstünlüğün, fesâhat sözün, hıfz rivâyetin, tevazuu ilmin, edep ve mâlâyânîyi terk etmek verânın, güler yüzlülük de kanâatin zîneti, süsüdür.
- İnsanın şerefi ve mertliği kimseyi hoşlanmadığı bir şeyle karşılamaması; ahlâkının güzelliği başkasına eziyet veren şeyi terk etmesi; cömertliği, üzerinde hakkı olan kimselere iyilik etmesi, insafı olması; hak ortaya çıktığı zaman hakkı kabul etmesidir.
- Üç şey vardır ki, kimde bulunursa Allah ü Teâlâ ondan razı olur. Çok istiğfar etmek, yumuşaklık ve sadâkat çokluğu.
- Üç şey kimde bulunursa, pişman olmaz. Bunlar acele etmemek, meşveret ve tevekküldür.
- Eğer cahiller susup, konuşmasalardı, insanlar arasında ihtilâf olmazdı.
- Kim arkadaşına kimsenin olmadığı yerde yalnız başına nasihat ederse, onu süslemiş olur. Kim de arkadaşına alenî, halk arasında nasihat ederse, onu lekelemiş olur.
- İnsanın günahlarla manen ölmesi, gerçekten ölmesinden daha büyük bir ölümdür. Hayatının bereketli kısa bir hayat olması bereketsiz uzun hayattan daha hayırlıdır.
- Kim Allah'ü Teâlâ'ya bağlanıp, tevekkül ederse, Allah ü Teâlâ onu her türlü kötülükten ve düşmandan korur.
- Dindarlık şeref, ilim hazine, çok konuşmamak nur, aynı zamanda zühdün ve veranın en yükseğidir.
- Dini bid'attan daha çok yıkan ve insanı tamahkârlıktan daha çok bozan bir şey yoktur.
- İlim bir hazine, susmak ve sormak ise onun anahtarıdır."
- Halk, başındaki insanların düzelmesi ile düzeldir."
- Fırsatlar bir ganimettir."
- Bir işi sağlamlaşmadan önce açıklamak, o işin bozulmasına sebep olabilir"
- Allah, Peygamberlerden birine vahyetti: Dünyadan el çekmen sana peşin bir rahatlık kazandırır. Her şeyden kopup bana yönelmen, seni bana aziz kılar. Ama benim için düşmanımın düşman veya dostumla dost oldun mu?

- Bizim (Ehli Beyt'in) hem canımız ve hem de malımız Allah'ın, tatlı bağışlarından ve emanet edilen ödünçlerindedir. Dilediği şeyden, bizi memnuluk ve hoşnutlukla faydalandırır. Dilediği şeyi de, ecir ve sevap karşısında bizden alır. Kimin sabırsızlığı, sabrına galip gelirse, ecri yok olur. Biz bu durumdan Allah'a sığınırız.
- Kim bir işe şahit olur da onu sevmezse o işte bulunmayan kimse gibi olur. Kim de bir işte bulunmayıp da o işe razı olursa, o işte bulunan kimse gibi olur.

- Kim bir konuşanı dinlerse, ona tapmış gibi olur. Konuşan Allah'tan konuşursa, dinleyen Allah'a tapmış olur; konuşan Şeytan'ın dilinden konuşursa, dinleyen Şeytan'a tapmış gibi olur.
- Mümin, Allah'tan olan bir başarıya, nefsinden olan bir öğütçüye ve nasihatçinin da nasihatini kabul etmeye muhtaçtır.
- Tövbeyi geciktirmek, aldanmaktır. Vazifeleri hep sonraya ertelemek ise şaşkınlıktır. Allah'a karşı bahane aramak, helak olmaya sebep olur. Günah işlemekte ısrar etmek, cehaletin sonucudur.
- Bu dünyada biz dostlarımızla birbirimizden ayrıyız. Ama (ahirette) kimin fikri ve inancı, arkadaşının fikir ve inancının aynısı olursa, nerede olursa olsun o da onunla birlikte olur. Asıl yerleşme yurdu, ahiret yurdudur.
- Kulların şükürü kesilmezse, Allah'ın bol bağış ve ihsanda bulunması kesilmez.

İmam Taki hazretlerinin rivayet ettiği bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz buyurdular ki: *“İstihare eden kaybetmedi, istişare eden pişman olmadı.”*

Ebû Halit adında bir zât şöyle anlatır. “İrak'tayken, Şam'da bir kişinin Peygamberlik davası ettiği için zincirlere bağlanarak hapse atıldığını duydum. Delice konuşuyor ve acayip bir hikâye anlatıyor dediler. Merak ederek, o tutuklunun yanına gittim. Aklı yerinde idi. Başına gelenleri şöyle anlattı.

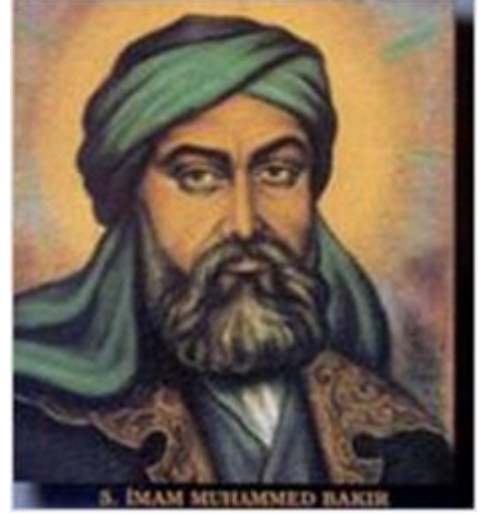
“Ben Şam'da Hazret-i Hüseyin'in başının bulunduğu söylenen camide devamlı ibadet ederdim. Bir gece ibadet ederken, aniden mübarek yüzlü bir şahıs karşıma çıktı. Bana, “Kalk beni takip et.” dedi. Az bir süre yürüdüktan sonra kendimi Kufe camisinde gördüm. Bana “Bu camiye tanıyor musun?” diye sorunca, “Evet, Kufe camisidir.” dedim. Doğrudur dedikten sonra iki rekât namaz kıldık. Sonra o zât çıktı. Ben onu takip ettim. Kısa süre sonra kendimi Peygamber Efendimizin Medine'deki mescidinde buldum. Peygamber Efendimize selam verdikten sonra, orada da iki rekât namaz kıldık. Sonra o zât çıktı. Ben onu takip ettim. Kısa bir süre sonra kendimi Kâbe'nin yanında gördüm. Kâbe'yi tavaf ettikten sonra o zât yine bana; “Beni takip et” dedi. Bir müddet sonra o zât kayboldu. Baktım ki Şam'daki camideyim. Bu hâlde hayret ettim. Bir sene bunun tesirinden kurtulamadım. Bir sene sonra yine aynı gece, o zatı mescitte yanımda gördüm. Bir sene önce yaptığımız gibi yaptık. Benden ayrılacağı sırada kendisine: “Sana bu kuvvet ve kudreti veren Rabbin hakkı için siz kimsiniz?” diye sorduğumda “Ben Muhammed Taki bin Ali Rıza bin Musa Kâzım bin Cafer Sadık'ım!” dedi ve ayrıldı. Sonra ben bu durumu anlattım. Şam'ın valisi olan Muhammed bin Abdülmelik duymuş, beni çağırdı. Bana bu hadiseyi sordu. Ben de başından sonuna kadar anlattım. Sen deli olmuşsun diye beni buraya, ellerimi ve ayaklarımı bağlayarak hapsetti.”

Ben bu anlattığı durumu valiye bir mektup ile bildirdim. Mektubun arkasına vali şunu yazmıştı: *“Bir gecede o şahsı, Şam'dan Kufe'ye, Kufe'den Medine'ye, Medine'den Mekke'ye ve oradan Şam'a götüren kimse, onu bizim zindandan kurtarsın.”* Ben bunu okuyunca çok üzüldüm. Durumu o zata bildirmek için hapishaneye gittiğimde, valinin adamları ve bekçiler telâş içindeydiler. Sebebini sordum. Bana: *“Zincirlerle bağlı olan deli, bu gece hapishanenin hiçbir kapısı açılmadan, hiçbir duvarı delinmeden kaçmış gitmiş. Kimin tarafından kurtarıldığı da bilinmiyor.”* dediler. Bunu duyunca Allah ü Teâlâ'ya hamd ü senalar ettim. Ve onu oradan, Muhammed Taki'nin kurtardığına inandım.

İMAM MUHAMMED BAKİR HZ

İmam Muhammed Bakır Hz Ehli Beyt İmamlarının beşincisidir. Bir rivayete göre İmam Muhammed Bakır Medine’de Hicretin 57. yılı Recep ayının Cuma günü gözlerini dünyaya açmıştır. İmam Bakır’ın değerli babasının ismi İmam Zeynel Abidin Hz, değerli annesinin ismi ise İmam Hasan’ın kızı Hz Fatıma’dır. Bu yüzden İmam Bakır’a, baba ve anne tarafından, hem Haşimi, hem de Alevi demişlerdir. İmam Sadık, İmam Bakır’ın annesi Fatıma hakkında şöyle buyurmuştur. *“O, Sıddıka biriydi. Ali Hasan evlatları arasında onun gibi bir kadın görülmemiştir.”*

İmam Bakır’ın mübarek ismi *“Muhammed”* künyesi *“Ebu Cafer”* lakapları ise *“Şakir”*, *“Hadi”*, *“Emin”* ve *“Bakır”* dır. Hazretin en meşhur lakabı, Resulullah tarafından kendisine verilen *“Bakır”* lakabıdır. Cabir b. Cufi, İmam Bakır’a bu lakabın verilmesinin sebebini şöyle açıklamıştır. *“İnnehu bekar’el- ilme bakren”* yani İmam Bakır ilmi tam manasıyla yarıp açıklamıştır.

Hicretin 95. yılında değerli babası İmam Zeynel Abidin Hz’nin vefat etmesiyle Hazretin İmamet dönemi başlamıştır. İmam Bakır Hz uygun bir fırsat bulduğunda onların gasıp hükümetini reddetmiş ve halkı Ehl-i Beyt imametine davet etmiştir. Nitekim şeyh Kuleyni şöyle rivayet etmiştir. İmam Bakır’ı Şam’a gönderdiklerinde İmam, Hişam b. Abdülmelik’in meclisine girince eliyle meclistekilerin hepsine selam vererek oturdular. Hişam, İmam’ın bu tür tavrından yani ona resmi selam vermediği ve izinsiz olarak oturduğundan dolayı öfkelenerek İmam’a karşı öfkelenip; *“Siz neden halkı kendi imametinize davet ediyorsunuz”* diyerek Hazreti kınadı. Mecliste bulunanlar da, daha önce aldıkları karara göre İmam’ı kınamaya başladılar. İmam Bakır onlara cevap olarak şöyle buyurdu,

“Ey millet! Nereye gidiyorsunuz? Nereye yönelmişsiniz? ALLAH Teâla bizim vasıtamızla sizin geçmişlerinizi hidayet etti ve sizin nesillerinizi de bizimle hidayete erdirecektir. O halde eğer geçici saltanat sizin içinse, kalıcı saltanat da bizim içindir; bizim saltanatımızdan sonra bir saltanat yoktur. Çünkü biz akıbet ehliyiz. Zira Allah Teâla şöyle buyuruyor: “Sonuç muttakiler içindir.”

Hişam ilk önce İmam Bakır’ı hapse attı; ama hapistekilerin O Hazrete yönelmesinden ve halkın halifeye karşı kıyamının teşekkül bulması korkusundan dolayı İmam’ı serbest bırakarak Medine’ye geri döndürmek zorunda kaldı. İmam Bakır, *“Medine”* şehrinde, Emevilerin fikri ve ameli sapıklıklarına karşılık olarak asil diyaneti diriltme yolunda çok önemli çaba ve teşebbüslerde bulundu. O çabalardan bazıları, İslami toplumda Ehl-i Beyt’in fikir ve görüşlerini savunup açıklayabilecek bazı fakih ve bilginler yetiştirmek olmuştur. Örneğin, Cabir b. Yezid-i Cufi, İmam Bakır’dan yetmiş bin hadis öğrenmiştir.

Zurara b. A’yen, Ebu Besir-i Muradi, Muhammed b. Muslim ve Bureyd b. Muaviye, İmam Zeynel Abidin ve İmam Bakır (a.s)’dan pek çok hadis öğrenip onları halka öğretmişlerdir. İmam Bakır onların hakkında şöyle buyurmuştur, *“Eğer bunlar olmasaydı, kimse hidayet yolunu bulamazdı. Bunlar dinin koruyucuları ve babamın, Allah’ın helal ve haramına olan eminleridir. Yine onlar dünya ve ahirette bize doğru yarışanlardır.”*

Şahıs ve diğer kimselerin İmam Bakır’dan naklettikleri rivayetler, Şia fikhının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. İmam Bakır Hz, bu siyasi teşebbüslere ilaveten Kur’an ve İtreti (Hz. Peygamber’in Ehl-i Beyt’ini) savunmak ve onların varlığını korumak için, çeşitli din, mezhep ve fırkaların âlimleriyle tartışıp münazaralar yapmıştır. Örneğin, Şam Hıristiyanlarının rehberleri, Kisaniyye büyükleri, Basra fakihî Katade, Kadı Ömer b. Zer, Hasan-i Basri, Tavus-u Yemani,

Muhammed b. Münkedir, Ebu Hanife ve Havaricin savunucularından olan Abdullah b. Nafi b. Ezrak ile bir takım ihticaç ve münazaralar yapmıştır.

İmam Bakır, Abdullah b. Nafi ile yaptığı münazarada ona şöyle sordu. “Resulullah (s.a.a)’in buyurmuş olduğu şu Hayber Hadisi hakkında ne diyorsun? “Yarın bayrağı öyle bir kimsenin eline vereceğim ki O, Allah ve resulünü seviyor; Allah ve resulü de O’nu seviyorlar.” Nafi cevaben şöyle dedi: “*Bu hadis hakkında bir şüphe yoktur. Ama Ali ondan sonra “Sıffin” vakiasında hakemeyni sağlamaştırmada kâfir oldu!*”

İmam Bakır, onun bu sözüne karşılık şöyle buyurdular.

- *Söyle bakalım, acaba Allah Teâla sevdiği Ali'nin ve Nehrevanlıları öldüreceğini biliyor muydu? Eğer bilmiyordu der isen kâfir olursun.*
- *Biliyordu.*
- *Allah Teâlâ onu, kendisine itaat edeceğinden dolayı mı seviyordu, yoksa isyan edeceğinden dolayı mı?*
- *İtaat edeceğinden dolayı seviyordu.*
- *Mağlup oldun, kalk git.*

Zahit ve dünyayı terk edenlerden olan Muhammed b. Münkedir şöyle diyor, “*Ben Muhammed b. Ali'ye (İmam Bakır'a) öğüt vermek için O'nun yanına vararak bazı sözler dedim. Ben O'na öğüt vermek isterken O bana öğüt verdi.*” Arkadaşları; “*O sana nasıl öğüt verdi?*” diye sorduklarında şöyle dedi. “*Günün tam sıcak bir vaktinde Medine'den dışarı çıktım. Bu sırada, iki yardımcısının omzuna yaslanan ve kendisi de iri bir kişi olan Muhammed Bakır'la karşılaştım. Kendi kendime şöyle dedim. Suphanallah! Kureyş'in şeyhlerinden biri bu saatte ve bu haliyle dünya peşindedir! And olsun ki, O'na öğüt ve nasihat edeceğim. Daha sonra O'na selam verdim; O da soluklanarak ve ter döktüğü bir halde selamımın cevabını verdi. Sonra dedim ki “Allah seni doğru yola ilet sin, Kureyş şeyhlerinden biri olduğun halde, günün bu saatinde ve bu halin ile dünya peşinde misin? Eğer bu esnada ve bu vaziyette ölümün yetişirse ne yaparsın?” O Hazret şöyle buyurdu. “Eğer bu hal ve vaziyette ölümüm yetişirse, Allah'a itaat etme yolunda ölmüş olurum. Çünkü bu işimle kendimi ve ailemi, senden ve halktan müstağni kılmış oluyorum. Ama Allah'a karşı yapılan isyanların birinde olduğum halde ölümümün yetişmesinden korkuyorum.” Bu sırada şöyle dedim. “Doğru buyurdun, Allah sana merhamet etsin; sana öğüt vermek isterken sen bana öğüt verdin.”*”

İşte böylece İmam Bakır Hz, diyanet esaslarını sağlamaştırmak ve ilmi alanlarda muhalifleri mağlup ederek insanlığın gelişmesine sebep oldu; onu yayıp tebliğ etmeye çaba gösterenleri ise takdir ve teşvik ediyordu. İmam Bakır, Kumeyl b. Zeyd-i Esemi ismindeki bir şahıs huzurlarına geldiklerinde şöyle buyurdular. Ey Kumeyl! Allah'a and olsun ki, eğer bizim yanımızda bir mal olursa, ondan sana da veririz;

ama Resulullah Hz'nin Hassan b. Sabit'e buyurduğu şu söz senin için de olsun. “*Ruh'ul- Kudüs, bizi savunduğun sürece seninle birlikte olsun.*” Hz. İmam Muhammed Bakır, gayet doğru sözlü, halûk, iyiliksever bir zattı. Onunla bir defa konuşan hemen tesirinde kalırdı. Aynı zamanda ihsan bakımından, dünyanın eli en açık kimsesiydi. Vaktini ya ibadetle, ya ilim tahsil etmekle, ya bildiği şeyleri başkalarına öğretmekle, ya kendisine başvuranlara doğru yolu göstermekle, ya da muhtaçlara ihsanda bulunmakla geçirirlerdi. Hayatı da hep bu çalışmalar içinde geçmiştir.

Zamanında yaşamış olduğu bütün âlimler, Hz. İmam Muhammed Bakır'ın ilim bakımından yüksekliğini kabul etmekte ittifak etmişlerdir. Bir seferinde Kur'an'ı Kerim'de geçen; "Bilmiyorsanız, bilmediklerinizi zikir ehline sorunuz" şeklindeki ayetin manası kendisine sorulmuş, Hz. İmam da şu cevabı vermiştir. "Zikir ehli biziz." Bu söze yanındaki âlimlerden hiçbiri itiraz etmemiştir. En tanınmış din âlimleri, zaman zaman halledemedikleri meselelerle karşılaştıkları zaman, mutlaka gelir, Hz. İmam Muhammed Bakır'a başvururlardı. Hz. İmam da hiçbirini yanından tatmin edilmemiş olarak göndermezdi. Hepsinin de takıldıkları noktaları aydınlatmanın yolunu bulurdu ve onları kelimenin tam manasıyla tatmin ederdi.

Hız. İmam Muhammed Bakır son derece güzel konuşurdu. Hemen hemen her sözünde derin hikmetler mevcuttu. Hız. İmam'ı dinleyen, huzurundan ayrıldıktan sonra da uzun müddet kendisini bu sözlerin tesirinden kurtaramazdı. Mekke'li bilgin Abdullah bin Ata; "Bilginlerin, Muhammed Bakır'ın huzurunda küçüldükleri gibi, hiçbir kimsenin huzurunda küçüldüklerini görmedim Hatem bin Uteybe'nin, toplumu içinde o kadar büyük, kadri o kadar yüceyken, onun huzurunda, mualliminin huzurundaki küçük çocuğa döndüğünü gördüm" demiştir.

Hız. İmam Muhammed Bakır'ın ilmi, sadece din işlerine inhisar etmiş değildi. Hız. İmam, ilmin, bilginin her cephesiyle meşgul olurdu. Kendisine hangi konudan bir şey sorulacak olursa, cevabını mutlaka doğru olarak verirdi. Hız. İmam Muhammed Bakır, kendisinden yardım isteyen her fakire mutlaka yardımda bulunurdu. Açları doyurur, çıplakları giydirdi. Kendisini ziyaret eden dost ve ahbablarının bu ziyaretlerini, mutlaka iade ederdi. Hız. İmam Muhammed Bakır'ın meclisleri, bir çeşit ilim meclisleri olurdu. Burada bulunmak ve kendisinden feyiz almak, her kula nasip olmaz saadetlerdendi. Irak'ta olsun, Hicaz'da olsun, başka yerlerde olsun, yetişen din bilginlerinin çoğu kendisinden feyiz almışlardır. Hız. İmam Muhammed Bakır, babalarının kurduğu gerçek ve ilahi medreseyi devam ettirmişlerdir. Hız. İmam Muhammed Bakır, kendisi senet göstermeden, yani rivayet edicisinin adını zikretmeden bir hadis-i şerifi okuduğu zaman, bunun sahit bir hadis olduğundan kimse şüpheye düşmezdi. Çünkü şöyle söylerdi; "Ben bir hadis okudum, rivayet edenini anmadım mı bilin ki onu mutlaka babamdan duymuşumdur. Babam da babasından, babası da ceddin Resulullah'tan duymuştur."

Bu şekilde rivayet ettiği hadis-i şeriflerden bir tanesi şudur.

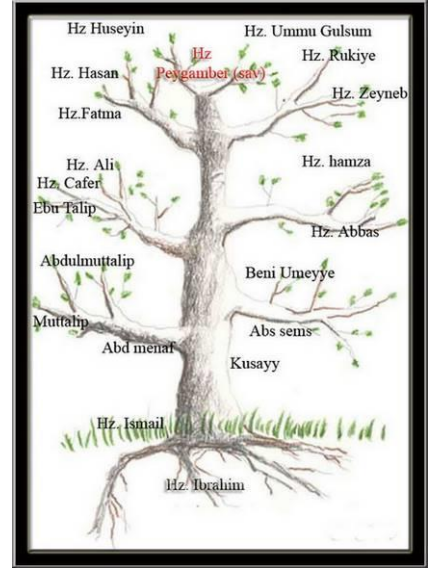
"İşlerin zoru üçtür; kardeşlerle mal hususunda iyi geçinmek, menfaat söz konusu olunca insanlara karşı insafla muamelede bulunmak, her durumda Allah'ı anmak."

Hız. İmam Muhammed Bakır'ın zamanları, Ümeyye oğullarından Mervan oğlu Abdülmelik ile oğulları Velid ve Süleyman'ın, Abdülaziz oğlu Ömer'in ve yine Abdülmelik'in oğullarından Yezid'le, Hişam'ın saltanatlarına rastlar. Abdülmelik öyle bir kişiydi ki, kendisine saltanat müjdelendiği zaman, okumakta olduğu Kur'an'ı Kerim'i; "Bu seninle son görüşmemiz" deyip elinden bırakmıştı. Abdülmelik saltanata oturunca, amcasının oğlunu saltanatta kendisine rakip gördüğü için sarayına konuk çağırılmış ve onu kendi eliyle öldürmüş sonra da Şam mescidinde minbere çıkıp; "Bundan böyle, kim benim yaptığım işe dair bir soru sorar veya itiraz ederse cevabını ancak kılıçla alır" demişti.

Şimdi bu devirde bir de Şam'da olup bitenlere bakalım. Muaviye'nin kurduğu saltanat ne âlemde idi? Onun halefleri ne ile meşgul idiler? Ne yapıyorlardı? Bütün bunları bilmek, akıl ve izan sahipleri için pek güzel bir mukayese imkânı hazırlar. Biz Hz. Ali'nin torunlarının nasıl yaşadıklarını birer birer anlatırken, Şam'da yaşanan olayları anlatmamak ve unutmak insafsızlık olurdu.

Hz. İmam Muhammed Bakır'ın imamlık makamına oturduğu zamanda, Şam saraylarında fesat ve ahlaksızlık son haddini bulmuştu. Hz. İmam Muhammed Bakır çekilmiş olduğu ilim ve fazilet dolu köşesinden bu manzarayı hayret ve hatta dehşet içinde seyrediyordu. Muaviye'nin soyundan, Mervan'ın soyuna geçen bu sahte Emîr'ül müminlik, halka zorla kabul ettirilmek isteniyordu. Bunlar; Şam saraylarında hükümdarlar gibi yaşıyorlardı ve her çeşit sefahat hayatının içine adeta gömülmüşler, boğulmuşlardı.

Bunlar; emirlerini ancak kılıç kuvveti ile gördürebildikleri için sadece buna tapıyorlar, bütün varlıkları ile sadece bunu benimsiyorlardı. Bunlarda; fazilet, doğruluk, adalet gibi kelimeler çoktan unutulmuş, iş düpedüz bir rezalet, ahlaksızlık ve zulme dökülmüştü. Şam saraylarında, Ümeyye oğulları rezalet ve sefahat içinde hayat sürerlerken, Hz. Ali'nin torunları ise Medine'de büyük bir fazilet içinde hayatlarını devam ettiriyorlardı.

Bu halifelerin içinde yalnız Mervan oğlu Abdülaziz'in oğlu Ömer, bir istisna teşkil ediyordu. Bu zat Hicret'in 99. yılında saltanata gelir gelmez ilk iş olarak; Muaviye'nin koyduğu pis ve kötü bidatı, Cuma günleri hutbelerde Hz. Ali'ye haşa, zem edilmesini kaldırdı ve yerine; Kur'an-ı Kerîm'deki şu ayetin okunmasını emretti. *"Gerçekten de Allah adalet ve ihsanla muameleyi buyurur ve yakınları görüp gözetmeyi emreder; kötü olan, yapılmaması buyrulan şeylerden ve azgınlıktan isyandan nehyeyler; düşünüp anlamanız içinde size öğüt verir."* (Nahl 90. ayet)

Abdülaziz'in oğlu Ömer, daha sonra Hz. Muhammed'in Hakk'a kavuşmalarından sonra Hz. Fatma'nın elinden alınan Fedek hurmalığını, Hz. Fatma'nın soyuna geri verdi. Sonra Ümeyye oğullarının gasp ettikleri şeyleri tekrar onlardan aldı, Beyt'ül mal'e iade etti ve hak sahiplerine de devlet hazinesinden verilen payda, eşitliğe riayeti şart koştu. Ümeyye oğulları, Abdülaziz oğlu Ömer'in yapmış olduğu bu hareketlerini hoş görmediler ve onu zehirlettiler. Abdülaziz oğlu Ömer, bu zehirlenme sonucunda Hicret'in 101. yılında vefat etmiştir.

Arap milliyetçiliği, Arap olmayan Müslümanların aşağı görülmesi, gayr-i Arap olanları büsbütün incitmedeydi. Halifelerin sorumsuzluğu yahut adalet sahibi olsun, olmasın, onlara itaatin lüzumu hakkındaki rivayetler, artık söyleyenlerin dillerinde ve yazılmış sahifelerde kalıyordu. Hz. İmam Hüseyin'in, mazlum olarak din, iman adına, ümmetin selameti ve İslam'ın, insanlığın özgürlüğü uğruna şehadeti unutulmuyor, yer yer ayaklanmalarla, intikam almaya kalkışmalarla yeniden yeniye canlanıyordu.

Hicret'in 120.yılında, Hz. İmam Muhammed Bakır'ın tasvip etmemesine rağmen, Hz. İmam Zeynel Abidin'in oğlu Zeyd, zamanın yönetimine karşı ayaklanmış; fakat onu şehit etmişlerdir. Hicret'in 125.yılında da Zeyd'in oğlu Yahya ayaklanmış; fakat o da şehit edilmiştir. Bütün bu olaylar halka bir ibret olmuyordu. Kerbela faciasını, Resulullah'ın oğlunun şehadetini, "Ehl-i Beyt'in" esaretini, Muhammed evladına reva görülen zulümleri unutmayanlar için bir hatırlatma oluyordu.

Kendilerine, Resulullah'ın halifesi ve müminler emiri lakaplarını takanların safahatları, zulümleri, bu hatırlatmayı, en azından hoşnutsuzluk haline getiriyordu. Ümeyye oğullarının kendi aralarında da hoşnutsuzluklar, hatta ayaklanmalar başlamıştı; zulüm temelinin üstüne kurulan bu saltanat, artık çöküyordu.

Hız İmam Muhammed Bakır, Ümeyye oğulları saltanatının son zamanlarında yaşamışlardır. Hız İmam; hükümetin bir yandan dıştaki, bir yandan içteki muhaliflerle uğraşmasından faydalanmışlar ve İslam'ın gerçek esaslarını, ilmi, hikmeti yaymışlardır. Sahabeden olup Hız. İmam'ın zamanına ulaşanlardan ve tabiinden birçok kişi, kendilerinden faydalanmışlar, rivayetlerde bulunmuşlardır.

Hız. İmam Muhammed Bakır, Hicret'in 114. yılı (Miladi 733) Zilhicce ayının 7. günü Hakk'a kavuşmuştur. Hız. İmam Muhammed Bakır, Ümeyye oğulları tarafından zehirletirilerek şehadet makamına ermişlerdir. Ömürleri 57 yıl, 5 ay, 7 gündür.

Hız. İmam Muhammed Bakır vasiyetleri mucibince, Hız. İmam Caferi Sadık tarafından yıkanıp teçhiz ve tekfin edilmişler, namazları da Hız. İmam Cafer Sadık tarafından kılınmıştır. Hız. İmam Muhammed Bakır, Medine-i Münevvere'deki Baki mezarlığında, babaları Hız İmam Zeynel Abidin'in yanına defnedilmişlerdir. Kendilerinden sonra imamet, oğlu Hız İmam Cafer, Sadık'a intikal etmiştir.

Vecizelerinin bir kısmı şunlardır.

- Allah o mümine rahmet etsin ki; dilini tutar da kötü söz söylemez. Çünkü bu, Cenabı Hakk'ın kendisine verdiği sadakadır. Dilini tutmadıkça hiç kimse, günahlardan kurtulamaz.
- Amel ancak bilgi ile beraber olursa makbuldür. Bilgi de amelle olur. Bilgi sahibine bu bilgisi, ameline kılavuzluk eder. Bilgisiz kişinin ameli ise beyhudedir.
- Aşağılık ruhtaki bir kimsenin silahı; kötü sözdür, iftiradır.
- Bilgisinden faydalanılan bir bilgin, ibadetle meşgul olan bin kişiden daha yararlıdır. Bir bilginin ölümü, şeytanı yetmiş ibadet edicinin ölümünden daha çok sevindirir.
- Bu dünyada bir büyük belaya çatmış bulunuyoruz. Zira bu halk, bizim göstereceğimiz yoldan başka Hakk'a giden bir yol bulamaz. Buna karşılık ne yazık ki; bunlar çok defa bizim sözümüzü dinlemezler.
- Cenabı Hakk'ı her zaman aklınızda bulundurun; ta ki sizleri görünmez kaza ve belalardan korusun!
- Doğru ve güzel sözü kim söylerse söylesin; bunu kabul ediniz. Varsın isterse bu sözü söyleyen sözünü tutmasın. Çünkü Cenabı Hak, Kur'an-ı Kerim'de; "Onlar ki doğru sözü dinlerler ve sözün güzeline uyarlar; Allah'ın doğru yola götürdükleri kişiler kendileridir." buyurmuştur.
- Doğruluk ve hidayet kapısını bilene, onunla amel edenin ecri kadar ecir verilir. Onunla amel edenle, ecirlerinden de bir şey eksilmez. Buna karşılık sapıklık yoluna giden, bir sapıklık icat eden

kimseye de, o sapıklıkla amel edenlerin işledikleri günah kadar günah yazılır. O sapık yolda gidenlerin günahlarından da bir şey eksilmez.

- Eline fırsat geçer geçmez bundan azami istifadeye sakın kalkışma! Fırsatçılık meydanı öyle bir meydandır ki, bu meydana düşenleri sonunda mahrumiyete götürür.

- Gönül zenginliği gibi zenginlik yoktur. Gönül fukaralığı kadar da, fukaralık yoktur ve olamaz.
- En yüksek irfan, kendi kendini tanımaktır. İyi sıhhat kadar büyük bir nimet bulunamaz.
- Başarı kazanmak kadar afiyet yoktur.
- Gayreti ve azmi uzattıkça uzatmak gibi yücelik olamaz.
- Dünya mallarına karşı isteği azaltmak kadar zahitlik yoktur.
- İnsaf kadar adalet olamaz. Hevese uymak kadar günah işlenemez.
- Allah'ın farzlarını yerine getirmek gibi itaat yoktur.
- Akılsızlık kadar musibet düşünülemez.
- İşlenen bir suçu küçümsemek kadar fena şey olamaz.
- Haksızlığa ve kötülere karşı savaşmak gibi üstünlük yoktur.
- Gönül isteği ile savaşmak kadar da savaş olamaz.
- Öfkeyi yenmek kadar kuvvet yoktur.
- Tamah etmek derecesinde alçalış da olamaz.
- Gönülleri aydın olanlar, katiyen dünya işleri peşlerinde koşmazlar. Her zaman öteki dünyayı düşünürler. Onların kulakları, gökten gelen seslere açık, gözleri ilahi nur ile doludur. Gökten gelen sesleri gönül kulağı ile dinlerler ve bunları sanki öz kulakları ile dinliyormuş gibi olurlar. Onların gönül gözleri ile gördüklerini, bayağı gözlerle görmek mümkün değildir. Ve neticede en temiz olanların makamlarına erişirler. Bunlar pak ve olgun dostlardır. Seni her zaman saadet yoluna yolcu ederler. Sana her zaman fazilet ve kemal yolunu gösterirler.
- Güler yüz ile tatlı söz; insana sevgi ve saygı kazandırır. Asık surat ile kötü söz ise, ancak nefret uyandırır. Böyleleri, insanları Allah'tan uzaklaştırır.
- Günah işlemekten, sapık yollara düşmekten çekinin! İbadette kusur etmeyin! Yalandan sakınıp ancak doğru söyleyin! Emanete ihanet etmeyin! İyi kimse olsun, kötü kimse olsun; size biri bir şey emanet etti mi, onu istediği vakit bunu kendisine geri verin! Bana Ali bin Ebû Talip'i öldüren bile bir şey emanet etseydi, bunu kendisine geri verirdim.
- Her işinde doğru ol! Boş ve beyhude işlerle uğraşmaktan sakın! Düşmanından her zaman çekin ve dostunu da çekindir!
- Her üstün ve iyi şeyden daha üstünü ve daha iyisi; adalet ve ihsandır. Onun için Cenab-ı Hak; adalet ve ihsanı emreder.
- İnsanın ilmi ile beraber Hilmi de olması ne kadar güzel olur. Sabırlı ve bilgili olmak, faziletlerin en üstünüdür.
- İnsanın yüreğine az olsun, çok olsun bir defa kibir girecek olursa, bu kibir ne miktar girerse, aklı da o miktar da azalır.
- İnsanoğlu için şu noksanlık yeter ki; Başkalarının kabahatlerini sayıp döktüğü halde, kendi kabahatini ve ayıbını görmez. Başkalarını kötü yola gitmekten men eder de, kendisi o kötü yolun yolcusudur. Ve hiçbir menfaati olmadığı halde, halka zulüm ve eziyet edilmesinden sevinç duyar.

- Kardeşinde bile bulursa, onda gördüğün fakat Allah'ın örttüğü bir kusuru söylemen fena bir şeydir. Onda olmayan kusuru söylemen ise iftiradır.
- Kibirli ve gururlu olanlar ahmak bir cemaattir. Onların ahmaklıklarının ölçüsü, kibirleri ile mütenasiptir. Yani ne kadar kibirli olursa o kadar ahmaktırlar.
- Kullar, Cenabı Hakk'ın dergâhında dua ettikleri zaman, bunu içten gelen huzur ile yapmalıdırlar. Makbul olanı budur. İlahi kaza ve belayı, içten gelen duadan başka hiçbir şey geri çeviremez.

- Pişmanlık gözyaşları ile ıslanan yüzü cehennem ateşi yakmaz.
- Şeref ve servet insanın vücudunda dolaşır. Nihayet sonunda tevekkül evine yerleşir. Orada karar kılar.
- Ehl-i Beyt'i sevenler üç kısımdır. Bir kısmı bizlerle geçinenlerdir. Bir kısmı sırça gibi çabucak kırılıp gidenlerdir. Bir kısmı ise kırmızı altın gibidir. Ateşe girdikçe, zahmet ile karşılaştıkça değeri artar.
- Şu zat gözümde çok büyüktür. Çünkü dünya onun gözünde küçülmüştür.
- Temizlik ve iffet kadar bir şey, Cenabı Hakk'ın indinde makbul değildir. Karnı haram lokma ile doldurmaktan ise aç bırakmak ve nefsi körelterek, başkalarının iffet ve namusuna tecavüz etmemek evlaktır.

İmam Sadık Hz, babası İmam Bakır Hz'nin evinde bir lamba yakarak şöyle buyurdu. “*Babam buyurdu ki; “Ey Cafer! On yıl boyunca Hac mevsiminde Mina’da bana ağlamaları ve ağıt okumaları için, ağıt ve mersiye okuyanlara malımdan şu kadarını vakfet.”*”

Aşk u Niyazlarımla

ALINTI BÖLÜMÜ

Susma, dudaklarına vurduğun kilit açılıns diye parladım kendimi. Suskunluğuna eş değer zindan yok, karanlıkta koyma beni kaçırıp gözlerini. Bir gülüşüne feda ettim kendimi, mahrum bırakıp heba etme beni.

SEVGİYE DAİR

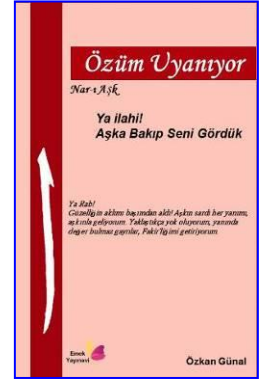

Maneviyatın
Oluşabilmesi için,
Maddeden fedakârlık
Yapmak gerekir.
Aksi halde
Hayalden öteye
Gidilmez.

GÜL KOKULARI

Candan geçmektir aşkın bedeli. Aşk bir kere geldi mi kaplar, sarar her zerreni. Ne akıl kalır ne dünya, ne de ukba... Hiçbirinin olmaz değeri. Varlık, kuru çıra misali, nasıl durabilir karşısında? Aşk, kıvılcım değil ki... Nâr, nârın kendisi, kül eder, Fakir eder. Kül, kendisini zikreder.

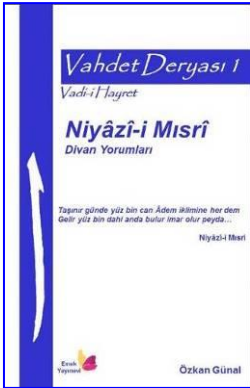
ÖZÜM UYANIYOR

Masivaya aşkın sevdasını gönlümden al

Aşkı eyle iki âlemde bana âşına

(Allah'tan gayrılara olan aşkın sevdasını gönlümden al. Aşkı iki âlemde bana tanıdık kıl.)

Her zerrenin yaratılmışa çıkışı, Hakk'ın zatında bâtin iken Hak ile zuhura tecelli olarak çıkışıdır ve her zerrenin varlığının varidatı Hakk'ın varidatıyla mümkündür, Hakk'a elbisedir aslı itibariyle. Eşyanın kendisine ait müstakil varlığı yoktur eşyanın varlığı gölge varlık gibidir. Hakk'ın görüntüleridir. Eşyanın varlığı bizim anlayışımızda vardır; kendisi, hakikatinde yokluktur. Cenabı Resulullah efendimizin "Allah'ım, bana eşyanın hakikatini göster" hadisindeki gibi niyaz ettiğinde Cenabı Allah "Eşyanın kendisine ait varlığı yoktur, eşyanın varlığı benimle vardır." demektedir. Bâkî olan Allah'tır. İnsan dünyevi boyutta elbiselere itibar edip elbisede kaldığı için içindeki aslı göremeden yaşar ve sevgi duyar. Bu, gaflette bulunmak olup hakikatte şirktir. Kişinin kendisini var görmesi de hep bu yanılgıdan, suretin, sirtine ehil olmayışındandır. Mülkü sahiplenmekten geçmek için o mülkün gerçek sahibini tanımış olmak lazım ki ancak ondan sonra tövbe gerçekleşir. **VAHDET DERYASI**

Hakka varılan yol,
Nefis için zahmetlidir.
Sabır gösterilerek
Nefsin isteklerinden
Fedakarlık yapmadan,
Yolun sonuna varılamaz.

GÜL KOKULARI 2

Dil şehadetinin yoktur ispatı
Can kurban etmenin çoktur cefası
Cemale ermenin budur lokması
Kınalıdır yüzü gerçek aşığın

Nefsinden feragat yiğidin karı
Secdeyi hakikat rabbin rızası
Maşukun mahremi mahubun bağı
Kınalıdır gönlü gerçek aşığın

Nam-ı Mürteza'dır toprak babası
Fatıma-tül Zehra şahlar anası
Muhammed evinin can kurbanları
Kınalıdır eli gerçek aşığın

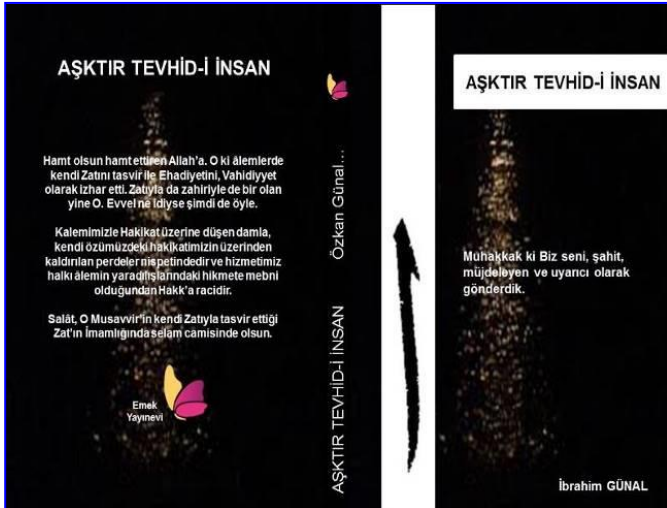
Elest hitabını duydun Halil'den
Zehra arın sende nispetlerinden
Hakkın ihsanıdır cümle görülen
Kınalıdır sözü gerçek aşığın

SEBEBİ YAR CEMALİ

Allah, benliğinden hâsıl olan ilahlık iddiasındaki Firavuna peygamberi Musa As.'ını yollarken “*Git ve onu hikmetli sözlerle imana davet et*” buyurmuştur.

Buradaki hikmetli sözden kasıt, onu düştüğü bu bataktan yani insanlık ayıbı olan ilahlık iddiasından feragat-ı nefis olması için varlığın asıl sahibini tanıtmayı içindir. Ef'alın, sıfatın ve vücudun kime ait olduğunu, bu ait oluşun sırrının ve anlamının ve dahi manasının derinliğini bildirmesi isteniyor ki ola ki anlar da iddiasından vazgeçer, mümin olur. Bunun için denilmiştir ki ‘Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az’. Ne güzel toptan ifade edilmiştir. Rabbim anlayanlardan eylesin.

Öyleyse imana davet öyle tesbihle, yuvarlanmayla, aç kalmayla filan olacak iş değil. Bilgilenmeden, ilmin ışığı olmadan, tahkik edilmeden asla yakın hâsıl olmaz. Yakın hâsıl olmadan da şuhudu Hakk'a ulaşılamaz. Şuhudu Hakk'a ulaşılmadıkça da gerçek iman olmaz. Bunun içindir ki Allah Necm suresi 62. Ayette,

“Artık secde edin Allah'a ve kullukta bulunun”

buyurmaktadır. İman budur. Bu imana da taklit ile değil tahkik ile ulaşılır ancak. Takkeyle, cübbeyle, sarıkla, dolakla alakası yok. Marifetullah gerektir. Mısri Niyazi Hz'nin;

*Sanma zahit savun salât hac zekâtla biter işin
İnsan-ı Kâmil olmaya lazım olan ancak irfan imiş*

söz, sözün özüdür.

AŞKTIR TEVHİD-İ İNSAN

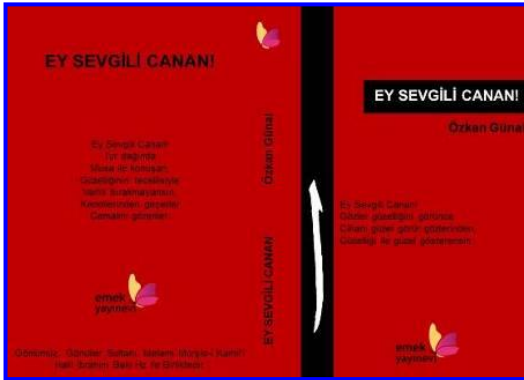
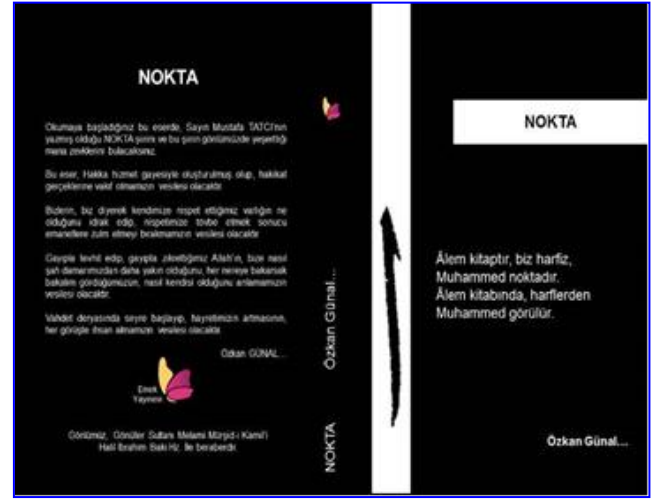
EY DOST BEN DEVRİLE GELDİM

Cenabı Resulullah efendimiz, Muhammedi nurun en kemali ile aynı esmayı alarak dünyaya, tıpkı bizim gibi gelemesidir ve bu geliş dünyayı nurlandırmıştır. O, nurun bizatihi kendisinin ete kemiğe bürünmüş halidir ve kendisinden, Ben güzel ahlakı tamamlamaya geldim, beyanında belirttiği gibi güzel ahlak ve insan denilenin ne olduğu görülmüştür. O, cehalet karanlığına doğup aydınlatan güneş gibi nuru ile doğmuştur. O'nun gelişyle insan görülür olmuştur. Bu fark ile bakıldığında bizler kendimizin, şirk içerisinde bulunduğumuzu anladık. Cenabı Allah Peygamber efendimiz için, Kalem suresi 4 Ayette:

Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin.

diyerek, bize bu gerçeği anlatmaktadır. Ahlak, Muhammedi yaşamın bütünlüğüne verilen isim olup, bu bütünlük sadece melek seviyesinde rahmani sıfatlar üzerine yaşamakla sınırlı değildir. Bu bütünlüğün içerisinde, Hak ile olup, her nazarda Hakk'ı görmek, işitmek ve zikretmek vardır. Bizler Muhammedi ifranyete ulaştığımızda, Hak ile Hakk'ı görür olunca, aynı ahlak ile ahlaklanmış oluruz.

NOKTA

Ey sevgili canan!
Seni görmek
Seni kendimde
Görmekle mümkündür.
Nereye dönülse
Kendisine bakılınsın.

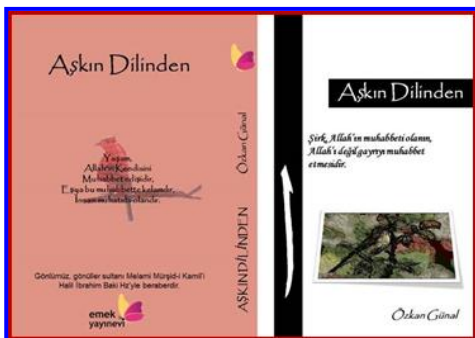
EY SEVGİLİ CANAN!

Her şeyden vazgeçmişçesine, bütün vazgeçilmezlerimi tek tek bırakırken çıktın karşıma, Aşk bana uzak derken... Daha önce nerelerdedin, demeyeceğim; kalp haneme hoş geldin, dilediğince kalabilirsin. Bakarsan bağ olmaya hazır dağlarım.

GİTMELİYİM

AŞKIN DİLİNDEN

☞ Dünyadan edinilen esfel anlayışını hükümsüz kılamayanlar, kendisinde mevcut olan hayvani sıfatları kesmemiş, kurban bayramı olan Allah'a yakınlığa ermemiş demektir.

☞ Kul hakkı, kişinin kendisini esfelden kurtarıp, kulluğa ulaşmasıyla tamam olmuş olur. Aksi durumda kul hakkıyla amel etmiş oluruz.

BİTİM

Değerli okuyucu,

Emek Yayınevi, Dembir dergisinin dokuzuncu sayısını okuduğunuz için emeği geçenler olarak hepimize çok teşekkür ederiz. Umarız okuduklarınızın **Kurban**'a olan bakışınıza katkısı olmuştur.

Kurban, kendi dışımızda bir canlıyı Hakikat için feda etmek değildir. Bu yardımlaşma ve paylaşım adına birlik, beraberlik adına, sosyalleşme adına yapılan ama temsil ettiği hakikate kapı olan uygulamadır ve şarttır lakin asıl istenilen kendiliğimizi feda etmektir. Bizler iman yolunda nefsimiz için taviz veriyorsak Allah'tan uzaklaşırız. Kurban, kurbiyet demektir ki yakınlık anlamına gelir. Nefsimiz için yaşarken Allah'tan uzaklaşırken yakınlık gerçekleşmez. Fedakârlık Allah için olmalıdır nefis için değil. İşte asıl kurban edilecek nefsin ilahlığıdır ki Allah'a yakınlık gerçekleşsin. Bize yaşamlarıyla Hakikatte kurbanın ne olduğunu şahadet şerbeti içerek gösteren Ehlibeyt efendilerimiz rehberimiz olsunlar.

Bu sayımızı, Emek Yayınevinden yakında yayınlanacak olan, Özkan Günal'ın kaleme aldığı, düzenlemesini Emine Aytül Erol'un, yaptığı Abdürrahim Fedai Hz'nin Risale-i Vehbiye eserinin şerhini içeren, ilk tasavvufi şerh roman olma özelliği taşıyan **ARAYIŞ** isimli eserle noktalyoruz.

ARAYIŞ

Talip düşüp düşüp kalkmaktan çok yorulmuştu. Fırtınalı denizde kayalara çarpmak yaralıyordu düşüncelerini.

“Tamam, umurumda değil hiç birisi, ben Bursa'ya gidiyorum ama derviş olmak, dervişliği yaşamak için. Kendime yeniden bir hayat kuracağım. Bu hayatın içinde Allah'ı yedi kat gökyüzünde değil kendimde bileceğim. Kararım kesin”

dedi kendine. Sonra Selime dönüp, *“Kardeş, biliyor musun? Hz İbrahim Oğlu İsmail'i kurban etmeye götürürken, üç yerde şeytan İsmail'in önüne geçip onu yoldan vaz geçirmek istemiş.”* dediğinde Selim, *“Ne olmuş sonra?”* diye sordu. Talip *“Hz İsmail içinde de şeytana kanmayıp yolundan vaz geçmemiş”* diye cevap verdi.

Selim şimdi de Talip'in durduk yere neden bunu anlattığını düşünüyordu. Kendisine gelen tekliflerin onu yolundan çevirmek istediklerini ama yolundan dönmeyeceğini mi söylüyordu. Talip'e bakıp *“Devam edelim mi?”* diye sorduğunda Talip bu sorudan Selim'in dosyayı okumak istediğini anlamıştı.

Selim cevaplar değil, sorular arıyordu kendince. Aslında her soru kendi içinde cevaptı. Soru, İsmail'in topuğunu toprağa vurmasıydı ve vurdukça cevap olan zezem fışkıracaktı idrakinde.

Gönlümüz, gönüller sultanı, Melami Mürşid-i Kamili, Damperli İbrahim, Halil İbrahim Baki Hz. ile beraberdir. Üzerimizdeki nurunun bizi aydınlatması, gönlümüzdeki yanan kandil oluşu, daimi olsun.

ALLAH ALLAH

